

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΖΑΒΙΤΣΑΝΟΥ

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΟ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΜΑ

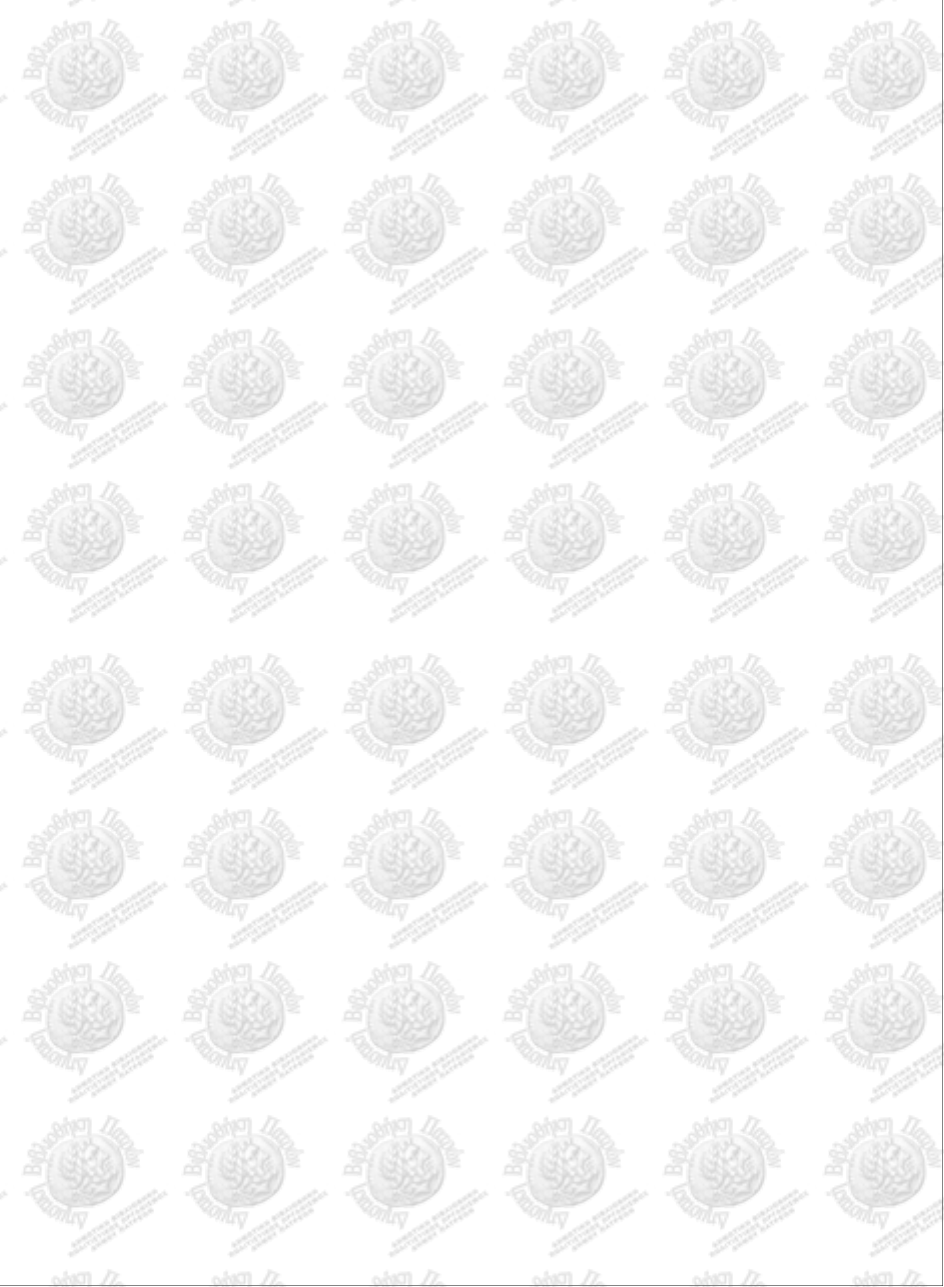
ΙΟΥΝΙΟΣ 1933

441

ΖΑ

24.440

ΕΝ ΠΑΤΡΑΣΙ
ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ Α. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΖΑΒΙΤΣΑΝΟΥ

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΟ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟ
— ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΜΑ.

ΙΘΑΚΗ 1933

ΕΝ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ Α. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗ

SECRET

~~SECRET~~

~~SECRET~~

~~SECRET~~

SECRET

ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΥΨΩΣΙΝ ΤΑ ΤΟΙΑΥΤΑ

- 1) Ἡ Μαρία καὶ ὁ Γιαννάκης μικρὰ παιδιὰ πιασμένα ἀπὸ τὰ χέρια πάνε σχολειότους.
- 2) Ἡ ἀρκούδα πάνω στὸ κρεβάτι κοιμάται σκεπασμένη, πού ἔφογε τὴ μάννα καὶ τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν.
- 3) Ἡ Μαρία βρῖσκει στὸ λόγγο τὸ ρομπόλι γεμάτο λίρες.
- 4) Τὸ χαλέπεδο τοῦ πατρικοῦ τοῦς σπιτιοῦ.
- 5) Τὸ παλάτι τοῦ κύρ Γιαννάκη.
- 6) Ὁ χορὸς στὸν Ἁγ. Παντελεήμονα.
- 7) Τὸ παιδάκι ὁ Δημητράκης σκοτομένο μέσα στὴ κούνια.
- 8) Οἱ γέροντες δικάζουν τὴν Μαρία, ἡ ψευδομάρτυρες.
- 9) Τὸ γεροντάκι πού φιλεῖ τὸ χέρι τῆς κ. Μαρίας πού τὴν πάνε δεμένη στὸ λόγγο.
- 10) Ὁ κύρ Γιαννάκης ἀρρώστος πάνω στὸ κρεβάτι μὲ τὸ δέντρο στὸ στόμα.
- 11) Ἡ Μαρία γονατισμένη μπροστὰ στὸ κρεβάτι θεραπεύει τὴν ἀρρώστια ἀδεάφου τῆς.
- 12) Ἡ μεγάλη γιορτὴ τῆς ἀλήθειας.
- 13) Οἱ γάμοι τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Γιαννάκη.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ἡ Μαρία καὶ ὁ Γιαννάκης μένουσιν ὀρφανά..

*Ἡ ἀρνούδα τρώει τὴ μάγνα τοὺς καὶ
τὸν πατέρα τοὺς.*

1. Στὸ ἄκρο ἑνὸς μικροῦ χωργιοῦ ζοῦσε μιὰ φορὰ ἕνα ἀντρόγυνο πολὺ φτωχικά.

Τὸ ἀντρόγυνο αὐτὸ εἶχε δύο ὠραῖα παιδάκια, τὸ πρῶτο κορίτσι, ποῦ τῶλεγαν Μαρία καὶ τὸ δεύτερο ἀρσενικό, Γιαννάκη τὸ ὄνομά του.

Τὰ παιδάκια αὐτὰ κάθε μέρα πρωί-πρωί ἀπὸ τὰ χέρια πιασμένα, μὲ τὲς μπαλασκοουλές τοὺς καὶ μὲ μιὰ φετούλα ψωμάκι καθένα μέσα, γελαστὰ καὶ χαρούμενα πήγαιναν σχολεῖό τοὺς.

Τὸ σχολεῖο ἦτο σ' ἕνα ἄλλο χωργίο μιὰ ὠρα μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ. Τὰ παιδιὰ τὸ μεσημέρι μένανε στὸ σχολεῖο, ἐπειδὴ, ὡς εἶπαμε, τὸ χωργίό τοὺς ἦτο μακρὰ καὶ τρώανε μὲ μεγάλη ὄρεξη τὸ ψωμάκι τοὺς χωρὶς καθόλου νὰ φθονᾶνε τ' ἄλλα παιδιὰ ἀπὸ τὸ χωργίό τοὺς ποὺ μένανε κ' ἐκεῖνα καὶ τρώανε ψωμί μὲ τυρί, ἢ ψωμί μὲ αὐγὰ βραστά, ἢ καὶ μὲ ψάργια ψητὰ ἢ τιγανιτὰ, ἢ καὶ μὲ ἄλλα προσφάγια.

2. Μιὰ μέρα τὰ παιδάκια πῆγαν λίγο ἀργότερα ἀπὸ τὴν ὠρισμένην ὠρα στὸ σχολεῖο. Τὰ εἶχε πιάσει στὸ δρόμο βροχὴ καὶ γιὰ νὰ μὴ βραχοῦν, ποῦ

δὲν εἶχαν ὀμπρέλες, πισπῆλωσαν ἀποκάτω ἀπ' ἓνα στεφάνι καὶ ἔτσι δὲν βράχηκαν.

Ὅταν πῆγαν στὸ σχολεῖο, τὸ μάθημα εἶχε ἀρχίσει καὶ ὁ δάσκαλος δὲν πίστεψε τὰ παιδάκια, ποὺ τοῦ εἶπαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ τιμώρησε.

«Νὰ μείνετε μιὰ ὥρα μέσα τὸ βράδυ», εἶπε μὲ θυμὸ ὁ δάσκαλος «καὶ θὰ ἔλθω ἐγὼ νὰ σὰς σχολάσω».

3, Ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα τῶν παιδιῶν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθὼς καὶ πάντοτε, πῆγαν στὸ χωράφι τους, ἔκαμαν τὴ δουλειά τους, μάζευσαν τὰ ξυλάκια τους καὶ λίγα λάχανα κι' ἐπέστρεψαν τὸ βράδυ βράδυ στὸ σπιτάκι τους.

Ἡ μάνα τους ἀναψε τὴ φωτιά, ἔβαλε πάνω στὴ πρροστιὰ τὴ πι ν ι ἄ τ α μὲ τὸ νερὸ καὶ καθάρισε τὰ λάχανα γιὰ νὰ τὰ βράση· ὁ πατέρας τους κουρασμένος πολὺ ξαπόσταινε ἐδ' ἐκεῖ στὴν ἄκρη.

Τὰ λάχανα βράσανε, τ' ἀστεργία ἀρχίσανε νὰ βγαίνουνε στὸν οὐρανὸ καὶ τὰ παιδιὰ ἀκόμη δὲν εἶχαν ἔλθῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

«Τὰ παιδιὰ μας, γυναῖκα, ἀργοῦνε, τί νὰ συμβαίνει; ποτὲ δὲν ἀργήσανε τόσο», εἶπε ὁ πατέρας. «Τὰ παιδιὰ μας, ἄντρα μου, εἶναι καλὰ καὶ τακτικά, μὴ φοβᾶσαι τίποτα· κάθησε νὰ φᾶμε καὶ τὸ φαγί τους τὸ φυλάμε· ὅσο πού νὰ ξεφάμε μπορεῖ νὰ ἔλθουν».

Μέσα σὲ μιὰ γαδένα φύλαξε ἡ μάνα τους τὰ μερδικὰ τους λάχανα καὶ δ' ἐκεῖ κοντὰ στὴ γαδένα ἔβαλε καὶ τὸ ψωμάκι τους.

Ἀποφάγανε ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα, καὶ τὰ παιδιὰ τους ἀκόμη δὲν ἦλθανε. Ξεροκατάπτε λίγο ὁ πατέρας· τὸ κατάλαβε ἡ γυναῖκά του, πὼς στενοχωρεῖται καὶ τοῦ εἶπε. «Μὴ στενοχωρηθεῖς, ἄντρα μου, τὰ παιδιὰ μας δὲν θὰ πιάθουν τίποτα, ἴσως νὰ διαβήκανε ἀπὸ τὴ θειά τους καὶ τὰ κράτησε νὰ δειπνήσουν· πᾶμε νὰ κοιμηθοῦμε καὶ θὰ ἔλθουν.»

Ἡ τελευταία σκέψη, πῶς ἴσως νὰ διαβήκανε ἀπὸ τὴ θειά τους καὶ τὰ κράτησε νὰ δειπνήσουν, τοὺς ἔκαμε, ποῦταν πολὺ κουρασμένοι ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς ἡμέρας, ν' ἀποφασίσουν νὰ πέσουν νὰ κοιμηθοῦν· ἀφήκαν ὁμῶς τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους λίγο μισάνοικτη γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ μπουν μέσα τὰ παιδιὰ τους, ὅταν ἔλθουν. Ἀπὸ τὴ πολλὴ κούραση γρήγορα ἀποκοιμήθηκαν, χωρὶς ἀκόμη τὰ παιδιὰ τους νὰ ἔλθουν.

4. Ὁ δάσκαλος ποῦ εἶχε τιμωρήσει τὴν ἡμέραν ἐκείνη τὴ Μαρία καὶ τὸ Γιαννάκη νὰ μείνουν μιὰ ὥρα τὸ βράδυ μέσα, ἀφοῦ σχόλασε τὰ ἄλλα παιδιὰ τοῦ σχολεῖοῦ εἶπε σ' αὐτὰ «μείνατε μέσα, σὲ μιὰ ὥρα θὰμαι δῶ νὰ σὰς σχολάσω» κ' ἔκλεισε μὲ βία τὸ σχολεῖο του κ' ἔφυγε.

Ἡ Μαρία καθισμένη στὸ θρανίο κοντὰ μὲ τὸν ἀδελφὸ της τὸν Γιαννάκη, μὲ τὰ μάτια γεμᾶτα δάκρυ ἔσκυψε κι' εἶπε σιγὰ σιγὰ καὶ φοβισμένη μέσα στ' αὐτί του: «ὁ δάσκαλός μας, Γιαννάκη μου, φαίνεται νὰ θέλῃ νὰ τοῦ λέγουν καλλίτερα ψέμματα παρά ἀλήθεια· ἐμεῖς ὁμῶς ὄχι αὐτὴ τὴ μικρὴ τιμωρία πρέπει νὰ ὑπομεινοῦμε γιὰ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ καὶ ἄλλη πολὺ πολὺ μεγαλύτερη ἀπ' αὐτὴ, γι' αὐτὸ μὴ φοβᾶσαι, Γιαννάκη μου τίποτα, ἡ ἀλήθεια θὰ μᾶς βοηθᾷ πάντοτε...»

Ἔτσι σκυμμένα πάνω στὸ θρανίο κοντὰ κοντὰ καὶ περιμένοντας ἀπ' ὥρα σ' ὥρα τὸν δάσκαλό τους ἀποκοιμήθηκαν.

5. Ὁ δάσκαλός τους, ποῦχε, φαίνεται, πολλὲς ἄλλες σπουδαιότερες φροντίδες στὸ χωριὸ του ἀπὸ τίς φροντίδες τοῦ σχολεῖοῦ του; ξέχασε τὰ παιδιὰ μέσα στὸ σχολεῖο. Κατὰ τὰ μεσάνυκτα ὁμῶς ποῦ ξύπνησε θυμῆθηκε τὰ παιδιὰ· σκῶνεται, ντυέται μὲ βία καὶ τρομαγμένος τρέχει στὸ σχολεῖο· τ' ἀνοίγει, ἀνάβει τὸ φῶς καὶ βλέπει στὴν ἄκρη ἐκεῖ τοῦ θρανίου τὰ δυὸ ἀδελφάκια κοντὰ κοντὰ καθισμένα νὰ

κοιμούνται. Τὰ ξύπνησε μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ μὴ τὰ φοβίσῃ καὶ τοὺς εἶπε: «Παιδιά μου δὲν εἶνε πολὺ νύχτα, πάμε νὰ σὰς πᾶω στὸ χωργιό σας».

Ὁ δάσκαλος, ἀφοῦ συνώδευσε τὰ παιδιά ὡς τὸ χωργιό τους, τ' ἄφησε καὶ τοὺς εἶπε: «πηγαίνετε παιδιά μου ἐδώθε στὸ σπίτι σας καὶ μὴ φοβάστε· πηγαίνω κι' ἐγὼ στὸ δικό μου». Κι' ἔτσι χωρίσθηκαν τὰ παιδιά ἀπ' τὸν δάσκαλό τους.

6. Τρέχοντας τώρα τὰ παιδιά πιασμένα ἀπὸ τὰ χέργια μέσα στοὺς δρόμους τοῦ χωργιοῦ τους, γιὰ νὰ φθάσουν ταχύτερα στὸ σπίτι τους καὶ πατώντας πάνω στὰ χαλίκια τοῦ δρόμου ξυπόλητα δὲν κάνουν γι' αὐτὸ καθόλου θόρυβο, καὶ κανένας ἀπ' τὸ χωργιό δὲν τ' ἄκουσε ποῦ διάβαιναν, μόνο οἱ μανδρόσκυλοι λίγων σπιτιῶν π' ἄκουαν τ' ἀλαφρὸ ἐκεῖνο τρέξιμο τῶν παιδιῶν, σήκωναν τὸ κεφάλι τους, τᾶβλεπαν χωρὶς νὰ τ' ἀληκτίσουν καὶ πάλι πέφτανε στὴ θέση τους· λὲς πῶς κι' οἱ μανδρόσκυλοι, ποῦ ὅλη μέρα εἶνε δεμένοι καὶ τὸ βράδυ εἶνε λυτοί, γιὰ νὰ φυλάνε καλὰ τὸ σπίτι καὶ τὸ χωργιό ἀπὸ κανένα κακὸ ἄνθρωπο ἢ ἄγριο θηρίο, κ' ἐκεῖνοι οἱ ἄγρυπνοι φύλακες τοῦ χωργιοῦ, λὲς πῶς τ' ἀγαποῦσαν.

7. Τὴ νύχτα κείνη ποῦ κοιμῶνταν τὰ παιδιά στὸ σχολεῖο, μιὰ μεγάλη καὶ πολὺ ἄγρια ἀρκούδα βγήκε ἀπὸ τὸ λόγγο ποῦ ἦταν κοντὰ στὸ χωργιό καὶ πῆγε ἴσα ἴσα στὸ σπίτι ποῦ κοιμῶνταν μέσα ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Γιαννάκη· Βρίσκει τὴν πόρτα μισάνοικτη· τὴν ἀμπώνει, ἀνοίγει καὶ μπαίνει μέσα.

Πεινασμένη καὶ ἄγρια καθὼς ἦταν ἡ ἀρκούδα, βρίσκει τὴ γαδένα μὲ τὰ λάχανα κι' ἐκεῖ κοντὰ τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν καὶ τὰ τρώει ὅλα, ἀλλὰ ποῦ νὰ χορτάσῃ. Κι' ἐκεῖ ποῦ γύρευε κι' ἄλλο φαί βλέπει πάνω στὸ κρεβάτι νὰ κοιμῶνται δύο ἄνθρωποι. Ὁρμησε, τοὺς σχίζει μὲ τὰ νύχια τῆς καὶ κάθεται

καὶ τοὺς τρώει. Μέσα ὄμως στὸ γαδένι ποῦταν τὰ λάχανα ἔβαλε ἢ ἀρκούδα ἓνα κομμάτι κρέας ἀπὸ τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν κι' ἐγέμισε μιὰ κανότα αἷμα, ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς μάνας τους· ἔπειτα ἔπεσε ἀπάνω στὸ ἴδιο κρεββάτι κι' ἐκοιμῶνταν.

3. Κανέννας μανδρόσκυλος τοῦ χωριοῦ δὲν εἶχε καταλάβει τὴν ἀρκούδα, ποὺ μπήκε στὸ σπίτι τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάνας τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Γιαννάκη, γιατί ὡς εἶπαμε τὸ σπίτι αὐτὸ ἦτο στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ καὶ κοντὰ στὸ λόγγο. Τὰ δὲ παιδιὰ τρέχοντας φθάσανε, πολὺ περσμένα τὰ μεσάνυκτα στὸ σπίτι τους· βρῆκαν τὴν πόρτα κλειστὴ καὶ κτύπησαν· κανεὶς μέσαθε δὲν ἀποκρίθηκε· κτύπησαν καὶ πάλι τὰ παιδιὰ δυνατότερα δύο τρεῖς φορές, ἀλλὰ καὶ πάλι καμμιά φωνὴ μέσαθε δὲν ἀκούστηκε· μόνο κάπου κάπου ἓνα βαθὺ ρουχαλιατὸ ἄκουαν τὰ παιδιὰ κι' ἄρχισαν νὰ φοβοῦνται καὶ νὰ κλαῖνε.

Ἡ φωνὴς καὶ τὰ κλάματα τῶν παιδιῶν φαίνεται νὰ ξύπνησαν τὴν ἀρκούδα, ποὺ ξαπλωμένη πάνω στὸ κρεββάτι καὶ χωρὶς νὰ ταρσυχῆ ἀπὸ τὴ θέση τῆς εἶπε μὲ πολὺ χονδρὴ φωνὴ στὰ παιδιὰ «βάλτε τὰ χέργια σας καὶ ἀνοίξτε».

Περισσότερος φόβος ἔπιασε τώρα τὰ παιδιὰ ποὺ ἄκουσαν μιὰ τέτοια χονδρὴ φωνὴ καὶ κατάλαβαν πὼς δὲν εἶνε ἡ φωνὴ οὔτε τῆς μάνας οὔτε τοῦ πατέρα τους· ἡ Μαρία ὄμως μὲ ὄλο τὸ φόβο τῆς ἀπάντησε: «Γιατί μανοῦλα μου, χόνδρυνε ἡ φωνή σου;» Σ' αὐτὰ ἡ ἀρκούδα εἶπε: «μέσα στὴ γαδένα ἔχω βάλει κρέας ἀπὸ τὸν πατέρα σας καὶ μέσα στὴ κανότα αἷμα ἀπὸ τὴ μάνα σας, μπᾶτε μέσα νὰ φάτε καὶ νὰ πιῆτε».

Ἡ Μαρία σ' αὐτὰ τὰ τρομαχτικὰ λόγια ἄνοιξε γάλια γάλια μὲ προσοχὴ τὴν πόρτα καὶ βλέπει ἐκεῖθε, μέσα στὸ μικρὸ φῶς τοῦ καντυλιοῦ, τὴν ἀρκούδα ματωμένη πάνω στὸ κρεββάτι τοῦ πατέρα

της και της μάνας της, έτοιμη να όρμήση κατά πάνω τους.

«Νά φύγουμε, Γιαννάκη μου, να φύγουμε γρήγορα άπ' έδω γιατί θα μάς φάη ή άρκούδα, καθώς έφαε τόν πατέρα μας και τή μάνα μας», ειπε ή Μαρία στόν άδελφό της τόν Γιαννάκη και γυρίσανε πίσω τρέχοντας και κλαίοντας μέσα στούς δρόμους του χωργιού τους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

‘Η Μαρία και ό Γιαννάκης ξεχρεώνουν τό πατρικό τους σπιτάκι και κτίζουν μεγάλο παλάτι.

1. Έκει πού φεύγανε σταθήκανε σ' ένα μέρος για να ξανασάνουν· ήταν γλυκοχαράματα και ή Μαρία λέγει στόν άδελφό της τόν Γιαννάκη: «άδελφούλη μου, καλό είναι να πάμε στη θειά μας, στην άδελφή της μάνας μας, εκεί βέβαια θα βρούμε προστασία και παρηγοριά» και τραβούν και πάνε ίσα ίσα στη θειά τους· κτυπούν τή πόρτα της κ' ύστερα από λίγο ή θειά τους τούς άνοίγει και ρωτά τα παιδιά τί συμβαίνει.

Αυτά διηγούνται στη θειά τους από την άρχή ως τό τέλος όλο τό μεγάλο κακό πού τα βρήκε και κλαίουν τόν πατέρα τους και τή μάνα τους άπαρηγόρητα. «Βλέπετε, παιδιά μου, και με τή φτώχια μου, μένετε όμως σε μία γωνιά του σπιτιού μου και βλέπουμε, ό Θεός είναι μεγάλος».

2. Έτσι τα δύο αυτά όρφανά παιδιά έμένανε στη θειά τους για κάμποσο καιρό. Έπειδή όμως ή θειά τους δέν είχε να τρέφη κ' εκείνα, τα παιδιά μόνα τους με κάθε καλό τρόπο βρίσκανε τή τρο-

φή τους· άλλοτε δηλ. έκαναν θελήματα σέ σπίτια πού είχαν και τους έδιναν λίγο ψωμάκι ή κανένα παλήθ φορεσιάτάκι, ή πήγαιναν στά χωράφια και μάζευαν λάχανα και τάφέρναν και τά πουλούσαν ή και πολλές φορές τά μαυρα όρφανά έμεναν νηστικά και όλη τήν ήμέραν.

Λένε πώς ποτέ κανείς δέν είδε τό ένα χωριστά από τάλλο ποτέ τά όρφανά αυτά δέν φθόνεσαν τάλλα συνομηλικά τους παιδιά για τά καλά πού τις έδινε ό Θεός, μόνο τή δυστυχία τους διηγούντα σέ κανένα πού τά ρωτούσε γιατί είναι έτσι κ' έκλαιαν.

3. "Έτσι παλύ καιρό μείνανε στό σπίτι της θειάς τους. Ένα πρωί, πού όλη τή προηγούμενη μέρα τά παιδιά είχαν μείνη νηστικά, λέει ή Μαρία στόν άδελφό της τόν Γιαννάκη.

«Πάμε, άδελφούλη μου, σήμερα πού είναι καλή μέρα νά μάσουμε στό λόγγο λίγα λάχανα και ζύλα, νά τά φέρουμε, νά τά πουλήσουμε και μέ τά λεπτά νά πάρουμε λίγο ψωμάκι μη πεθάνουμε από τήπεινα; «Πάμε άδελφούλα μου», είπε ό Γιαννάκης, πού έκανε πάντοτε ό,τι του έλεε ή άδελφή του πού ήταν πρώτη του.

Τά δύο όρφανά εύθως σηκώθηκαν, νίφτηκαν, έκαναν τήν προσευχή τους και νηστικά ξεκίνησαν για τή δουλειά τους.

Φτάνουν στό λόγγο και αρχίζουν νά μαζεύουν ζύλα και λάχανα. Έκει όμως πού ή Μαρία βρήκε ένα μεγάλο λάχανο και για νά νη τό χαλάση τό ξέχασέ για νά τό βγάλη άκέργιο, βρήκε άποκάτω από τό λάχανο ένα μεγάλο ρομπόλι γεμάτο λίρες. Έπιάστηκε ή φωνή της από τή χαρά της και άφοδ δέν μπορούσε νά σηκώση τό ρομπόλι, γιατί ήταν γεμάτο χρυσάφι και γι' αυτό πολύ βαρύ, έβαλε μέσα στό σακκούλι της όσες λίρες μπορούσε νά σηκώση κι' από πάνω λάχανα και έπειτα λέει του άδελφού της.

«Γιαννάκη μου, πάμε τώρα νά φύγουμε, μάς δι-
κάνε αὐτά τὰ λάχανα καί τὰ ξύλα πού μάσαμε». Καί ὁ Γιαννάκης ὑπάκουσε στήν ἀδελφή του καί γύ-
ρισαν πολὺ γρήγορα πίσω στό χωριό.

4. Ἐρχόμενοι ὁμοῦς πίσω ἀπὸ τὸ λόγγο, τὸ
πρῶτο σπίτι πού ἀπάντησαν ἦτο τὸ πατρικό τους·
κρεμισμένος ὁ ἕνας τοίχος καί ἔρμο. «Περίμενε Γιαν-
νάκη μου, ἐδῶ μιὰ στιγμή κι' ἔφτασα», τοῦ εἶπε ἡ
Μαρία.

Ὁ Γιαννάκης κάθησε ἐδ' ἐκεῖ κάτω, πού ἦταν
νηστικός κι' ἀποσταμένος καί περίμενε τὴν ἀδελ-
φοῦλά του.

Ἡ Μαρία μέσα στοῦ χαλέπεδο τοῦ σπιτιοῦ της
πού πῆγε ἔκρυψε ἐκεῖ στὴ σταχτοφυρίδα ὄλες τὲς
λίρες, ἀφοῦ κράτησε μία μονάχα καί γύρισε πίσω
στό Γιαννάκη της.

«Πάμε τώρα, ἀδελφοῦλη μου», τοῦ εἶπε πάλι ἡ
Μαρία καί μπῆκαν στοῦ χωριό.

Μὲ τὴ λίρα αὐτὴ ἀγόραζε πολλὲς μέρες ἡ Μα-
ρία ψωμί καί ὅ,τι ἄλλο χρειάζοντανε χωρὶς ὁ Γιαν-
νάκης νά καταλάβῃ ποῦθε τὰ εἶχε τὰ λεφτὰ ἡ ἀδελ-
φή του.

Ἡ Μαρία ἀκόμη, χωρὶς νά τὴν καταλάβῃ ὁ
Γιαννάκης, ἔφερε κ' ἔκρυψε μέσα στοῦ πατρικό τους
χαλέπεδο ὄλες τὲς λίρες πού βρῆκε στοῦ λόγγο.

5. Μιὰ μέρα λέει ἡ Μαρία στὸν ἀδελφὸ της.
«Γιαννάκη μου, ἂν εἶχες χρήματα τί θάκανες μ'
αὐτά;» «Θάπαιρνα ἕνα βιολὶ νά τὸ βαρῶ», εἶπε ὁ
Γιαννάκης στήν ἀδελφή του, σὰν μικρὸς ποῦταν
ἀκόμη. «Δὲν εἶσαι ἀκόμη γιὰ χρήματα, Γιαννάκη
μου», εἶπε μέσα της ἡ Μαρία καί ἄφησε νά περάσῃ
κάμποσος καιρός.

Ἀφοῦ μεγάλωσε λίγο ὁ Γιαννάκης, τὸν ρώτησε
πάλι ἡ ἀδελφή του. «Ἄν εἶχες χρήματα, ἀδελφέ
μου, τί θάκανες;» «Αὐτὸν τὸν λόγο πάλι μοῦ τὸν
εἶπες, ἀδελφοῦλά μου», λέει ὁ Γιαννάκης, «τώρα

ἴδμως σοῦ λέω ὅτι, ἂν εἶχα χρήματα θ' ἀγόραζα στάρι καὶ καλαμπόκι νὰ κάμουμε ψωμί καὶ νὰ μὴ γυρίζουμε στὰ ξένα σπίτια περιφρονημένα».

«Εἶσαι καλὸς τώρα γιὰ λίγα χρήματα Γιαννάκη μου», τοῦ εἶπε ἡ Μαρία καὶ τοῦδωκε δύο λίρες.

Ἔτρεξε εὐθὺς ὁ Γιαννάκης ἀγόρασε στάρι καὶ καλαμπόκι, τὰ πήγε στὸ μύλο, τ' ἄλεσε, κι' ἔφερε τὸ ἀλεύρι στὸ σπίτι τῆς θειᾶς τους· ἀγόρασε ἀκόμη ἕνα ζευγάρι παπούτσια τῆς ἀδελφῆς του, γιὰ νὰ μὴ εἶνε τώρα πού μεγάλωσε ξυπόλυτη καὶ ἕνα φορέματάκι. Γιὰ τὸν ἑαυτὸν του δὲν ἀγόρασε ἀκόμη τίποτα.

6. «Πόθε τᾶχετε σεῖς τὰ λεπτά, μικρὰ καὶ ὀρφανὰ ποῦσθε κι' ἀγοράζετε ἀλεύρι, παπούτσια καὶ φορέματα;» τοὺς εἶπε μὲ φθόνον ἡ θειὰ τους ἡ ἀδελφή τῆς μάνας τους.

Ἡ Μαρία πού κατάλαβε τὸν φθόνον τῆς θειᾶς των, τῆς εἶπε: «τὰ λίγα λεφτά τοῦ μᾶς δίνανε οἱ καλοὶ χριστιανοὶ πεντάρια πεντάρια καὶ δεκάρα δεκάρα, τὰ μαζεύαμε καὶ τᾶχουμε τώρα». Ἡ Μαρία μόνη τῆς ζύμωσε τὸ ψωμί, μόνη τῆς τῶψησε στὸ φούρνον καὶ μόνη τῆς ἔφκιασε τὸ φέρεμά της. Πόσο τὴν καμάρωνε ὁ ἀδελφός της ὁ Γιαννάκης, πού μόνη τῆς ἡ Μαρία ἔκανε τὴ νοικοκυρώσυνή της δὲν λέγεται, ὅπως δὲν λέγεται πόσο λίγο περισσότερο τὴν φθονοῦσε ἡ θειὰ της. Αὐτὰ τᾶβλεπε ἡ Μαρία καὶ τὸ κατελάβαινε κι' ἔλεε μέσα της: «Ἄχ! πόσο ἤθελα νὰ βλεπα τὸν Γιαννάκη μου ἄντρα μέσα στὸ πατρικὸ μας σπίτι φκιασμένο παλάτι». Ὑστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ λέγει πάλι ἡ Μαρία στὸν ἀδελφὸ της: «Γιαννάκη μου, ἂν εἶχες πολλὰ χρήματα τί θᾶκανες;» «Ἄχ, ἐλεηφοῦλα μου, πόσο μὲ λυποῦν τὰ λόγια σου, τοῦ μὲ κ' νουν νὰ αἰσθάνωμαι βαθεῖα στὴν καρδιά μου τὴ θέση μας, τὴν ὀρφάνια μας, τὸ ξεσπίτωμά μας· θὰ ξεχρῶνω τὸ πατρικὸ μας σπίτι, θὰ τᾶφκιανα καὶ θὰ καθώλιαστε

μέσα, μακριά από καθένα που μ'ας περιφρονεί».

Ἡ Μαρία πολὺ εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ φρόνιμα λόγια τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ τοῦ ἔδωκε κάμποσες λίρες, ὅσες τοῦ χρειαζόνταν νὰ ξεχρεώσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὸ πατρικὸ τους σπίτι.

7. Ἀφοῦ ξεχρέωσε καὶ διώρθωσε ὁ Γιαννάκης τὸ πατρικὸ τους σπίτι κάθησε κεῖ μετὴν ἀδελφή του, τὴν Μαρία. Χαιρόντανε ὁ ἄνθρωπος, πού ἔμπενε μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπιτάκι· ἔλαμπε καὶ μοσχοβολοῦσε ἀπὸ τὴν καθαριότητα· τὰ λίγα ἐπιπλά καὶ σκευὴ τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ ἦσαν τόσο καλὰ τοποθετημένα καὶ τόσο περιποιημένα, πού καθένας ἤθελε ἢ δὲν ἤθελε ἔπρεπε νὰ θαυμάσῃ τὴν μικρὴ νοικοκυροῦλα τοῦ σπιτιοῦ.

Ἔτσι προχώροσε ὁ καιρὸς καὶ τὰ δύο ἀδελφια ζοῦσαν τώρα καλὰ καὶ ὠραῖα, μετὴν λύπη μόνου πού ἦταν ὀρφανά. Ἡ Μαρία ἔδωκε ἀκόμη λίγες λίρες στὸ Γιαννάκη καὶ τοῦ λέγει. «Γιαννάκη μου πάρε αὐτὲς τὲς λίγες λίρες πού ἔχω καὶ κάμε τες, ὅ,τι θέλεις».

Ὁ Γιαννάκης χωρὶς νὰ ρωτήσῃ τὴν ἀδελφή του πότε τ'ἔχει τόσα χρήματα πού τοῦ δίνει λίγα λίγα, γὰρὶν κατάλαβε, φαίνεται, πὼς ὁ Χριστὸς τοὺς βοηθεῖ, τὰ πῆρε.

8. Ὁ Γιαννάκης μετὰ τὰ χρήματα αὐτὰ ἀγόρασε ἓνα λόγγο πού ἦταν κοντὰ στὸ σπίτι του, καὶ αὐτὸς μετὰ δύο τρεῖς ἔργατες ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἔκαμε τὸν λόγγον σὰν περιβόλι· ἐκεῖ μέσα ὁ Γιαννάκης ἔκτισε σπιτάκι γιὰ τὰ ζῶα του, γιὰ τ' ἄλογό του, τὸ γαῖδοῦρι του, γιὰ τὲς δύο του ἀγελάδες πού ἀγόρασε καὶ γιὰ τὸ γουρούνι του· ἔφκιασε κοττέτσι γιὰ τὲς κόττες του, γιὰ τὲς πάπιες του, γιὰ τὲς χῆνες του καὶ γιὰ τ' ἄλλα πουλερικά του.

Εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος ἀπὸ τὸ σπίτι ἔβαλε δύο μελίτσια. Τὴν ὠραῖα ὁ Γιαννάκης μετὰ ἓνα αὐλάκι, πού τ' ὀφκίασε μόνος του, ἔφερε μέσα στὸ περιβόλι του.

νερό από μία πηγή πουταν εκεί πάρα πέρα μέσα στο λόγγο.

Δέν πέρασαν τρία τέσσαρα χρόνια και τον λόγο εκείνο ο Γιαννάκης τον έκαμε ωραιότατο περιβόλι.

9. Η χαρά της αδελφής του της Μαρίας δεν περιγράφεται που έβλεπε τον αδελφόν της άντρα πλέον με σπίτι, με λίγα ζώα, με περιβόλι πουχε μέσα όλα τα είδη των δέντρων, διάφορες άπιδιές, διάφορες μηλιές, διάφορες πορτογαλιές, λεμονιές, κερασές, κληματαργιές κι' έδ' εκεί πάρα πέρα τα ώραϊα μελισσια του, που μπορεί να πή κανείς πώς ποτέ και τον χειμώνα ακόμη δεν έλειπε μέσαθε το μέλι, καθώς και από τα δέντρα του δεν έλειπαν χειμώνα καλοκαίρι οι καρποί. Τόσο λέω χαιρόντανε η αδελφή του Γιαννάκη ή καλή μας Μαρία, που τον έβλεπε τώρα άντρα εργατικόν, οικονόμο και δραστήριον, ώστε μιά μέρα τον πέρνει μέσα στή κάμαρά της και του λέει.

«Αδελφούλη μου, ήλθε τώρα ή ώρα να σοι πω το μυστικό, το όποιο ίσως και να σε βασανίζει, το πουθε έχω τα χρήματά που σοι έδυνα και τόσα πολλά άλλα που έχω να σοι δώσω τώρα». Και η Μαρία διηγείται στον αδελφόν της τον Γιαννάκη δηλητηνη γνωστήν σ' αυτόν ιστορία της παιδικής των ζωής και πώς ακόμη μέσα στο λόγγο βρήκε το ρομπόλι γεμιστο ως άπάνω λίρες, πώς τες έφερε λίγες λίγες και τις έκρυψε μέσα στο πατρικό τους χαλέπεδο, πώς του έδινε λίγες λίγες για τες ανάγκες τους, πώς του έδωκε τελευταίο τες λίρες που έκαμε δσα μέχρι σήμερα έχουν και τέλος του λέει. «Γιαννάκη μου, αφού τώρα σε βλέπω άντρα τέλειον, καλόν και άξιον να διευθύνης πολλά και μεγάλα πλούτη, πάρε για δικές σου όλες αυτές τις χιλιάδες λίρες, που έχει ακόμα μέσα το ρομπόλι που βρήκα στο λόγγο και κάμε τες ό,τι θέλεις». Τον φίλησε στα μάτια η αδελφούλα του και του δωκε όλες εκείνες τις χιλι-

·άδες λῖρες πούχε ακόμη μέχρι σήμερα κρυμμένες.

10. Κανείς δὲν θὰ τὸ πιστέψη, πὼς ὄλες ἐκεῖ-
νες ἢ χιλιάδες ἢ λῖρες δὲν ἔκαμαν τώρα μεγαλύτε-
ρὴν ἐντύπωση στὸ Γιαννάκη, ἀπ' ὄση ἔκαμαν ἡ ῥύο
λῖρες πὸ τούδωκε ἡ ἀδελφή του τὴν πρώτη φορά
πὸ ἀγόρασε μ' αὐτὲς στάρι, καλαμπόκι, παπούτσια
καὶ φόρεμα τῆς ἀδελφῆς του. Καὶ τοῦτο γιατί ὁ
Γιαννάκης ἐτοιμάστηκε ἀπὸ μικρός, ὅπως τὸν εἶδαμε
λίγο λίγο νὰ γίνῃ ἀξιὸς καὶ μεγάλος ἄνθρωπος.
Ὅμως φίλησε τὰ χέρια τῆς ἀδελφῆς του, πὸ
ἔβλεπε πὼς μὲ τὴν τέχνη καὶ ἐπιτηδεϊότητα κατώρ-
θῶσε νὰ γλυτώσῃ τὸν θησαυρὸν πούβρε καὶ νὰ κάμῃ
αὐτὸν ἱκανὸν πλέον εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζεται ἕνα τό-
σόν μεγάλον πλοῦτον καὶ τῆς εἶπε :

«Πιάνεται, ἀδελφοῦλα μου, ἡ φωνή μου καὶ
δὲν μπορῶ νὰ σοῦ μιλήσω μὲ τὰ λόγια ἐκεῖνα πὸ
λέγει τώρα ἡ καρδιά μου μέσα τῆς γιὰ σέ· ἕνα μόνον
θὰ κατορθώσω νὰ σοῦ ὀρκισθῶ, πὼς θὰ σ' ἀγαπῶ
σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ σὰν τὸν ἑαυτὸν μου». Αὐτὰ τὰ
λόγια εἶπε ὁ Γιαννάκης στὴν ἀδελφή του τὴν Μα-
ρία καὶ καὶ κάθησά, σὰν νὰ ἦταν ἐξαντλημένος
ἀπὸ μιὰ πολὺ πολὺ βαρεῖα δουλειά, ἀπάνω σ' ἕνα
κάθισμα. Ὅποιος τὸν ἔβλεπε κείνη τὴν ὥρα καὶ δὲν
ἤξευρε τὸ τί συμβαίνει θάλεε βέβαια, πὼς αὐτὸς ὁ
ἄνθρωπος θάμεινε πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν
πολὺ βαρεῖα δουλειά πὸ θάκαμε.

Καὶ ὅμως ὁ Γιαννάκης δὲν ἦτο κουρασμένος ἀπὸ
δουλειά, γιὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, πὸ τὸν πήρε ἡ
ἀδελφή του μέσα στὴν κάμαρά τῆς καὶ τούδωκε
ὅλον τὸν ἄλλον πλοῦτον πὸ εἶχε βρῆ ἦταν πρῶτ,
τὸν εἶχαν ζαλίση ἢ τόσες σκέψεις πούρχόντα βια-
στικά ἀπὸ τὸ νοῦν του στὴ ψυχὴ, κι ἀπὸ τὴ ψυχὴ
στὴ καρδιά του καὶ τούλεγαν πόση μεγάλη καρδιά
γι' αὐτὸν ἔχει ἡ ἀδελφή του καὶ πὼς ὄλα τὰ κάνει
μὲ τὴν τέχνη καὶ μὲ τὴν σοφία.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Πώς ζούν ο κύρ Γιαννάκης και η κυρά Μαρία με τὰ μεγάλα τους πλούτη.

1. Τὸν μεγάλο καὶ ἀμέτρητον ἐκεῖνο πλοῦτον ὁ Γιαννάκης τὸν μεταχειρίζεται γιὰ κάθε καλὸ τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ πού ἦταν καλὸ καὶ τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας, γιὰ κάθε καλὸ τοῦ χωρικοῦ τοῦ καὶ γιὰ κάθε καλὸ καθενὸς ἀνθρώπου ποῦ θελε στὸν κόσμον τοῦτον νὰ ζῆση τίμια καὶ ἐργατικά.

Ἄγόρασε πολλὰ κτήματα καὶ ἄρχισε νὰ τὰ καλλιεργῆ με τὸν σκοπὸν, ὄχι μόνον νὰ πέρνῃ τὰ εἰσοδήματά τους καὶ νὰ βλέπουν οἱ χωρικοὶ πόσον τὰ κτήματα ὠφελοῦν, ὅταν καλὰ καλλιεργοῦνται, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ νὰ δίνῃ δουλειὰ σὲ κάθε ἐργατικὸν ἄνθρωπον.

Γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀγόρασε ἀκόμα πολλὰ κοπάδια πρόβατα, γίδια, βώδια καὶ γουρούγια· ἀκόμη εἶχε κάμη πολλὰ πουλινικά, κότες, πάπιες, χῆνες, γάλους, περιστέρια ἡμερα καὶ ἄλλα. Σ' ὅλα αὐτὰ πολλὰ ἐθαύμαζε καθένας ποῦ τὰ βλεπε, ἐκεῖνο ὅμως ποῦ ἄφηνε τὴ μεγαλήτερη ἐντύπωση ἦτο ἡ ἀφάνταστος καθαριότητα σὲ ὅλα, πολὺ ὅμως περισσότερο στὰ μελίσσια τους.

2. Ἐρχόνταν ὁ καιρὸς τοῦ θέρους καὶ τί ἔβλεπαν οἱ ἄνθρωποι δὲν περιγράφεται· οἱ θεριστάδες ποῦ θέριζαν μέσα στὸν ἥλιο ὅλη τὴ μέρα γέμιζαν τὸν τόπον λόγυρα ἀπ' τ' ἀλώνια ἀθεμωνιές, καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο ἔβλεπαν τ' ἄλογα ν' ἀλωνίζουν μέσα στ' ἀλώνια ὅλα τὰ στάρια, τὰ κριθάρια καὶ τίς βρώμες, ἔβλεπαν τ' ἀνέμισμα με τὰ δυκριάνια.

Οἱ πιστικοὶ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη φέρνανε πρῶτα τὰ μαλλιά ποῦ κούρευαν τὰ γίδια καὶ τὰ πρόβατα· φέρνανε τὰ γάλατα, τὰ τυριά καὶ τὰ βουτύρατα.

πούκαναν κάθε μέρα τὰ κοπάδια τοῦ κύρ Γιαννάκη, γιατί, κύρ Γιαννάκη λέγανε τώρα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ καὶ ὅλοι ὅσοι γνώρισαν τὸν Γιαννάκη τὸν ἀδελφὸν τῆς κυρᾶς Μαρίας τοῦ χωριοῦ.

3. Ὁ κύρ Γιαννάκης παρετήρησε ὅτι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μεγαλείτερο σπίτι ἀπ' ἐκεῖνο πού εἶχε, γι' αὐτὸ ἔδωκε παραγγελία νὰ τοῦ φικιάσουν ἐκεῖ κοντὰ στὸ πρῶτο του σπίτι ἕνα μεγάλο παλάτι σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο πού τοῦ ἔδωκε ἕνας φίλος του μηχανικὸς γιὰ σπίτια. Λίγο πέρα ἀπὸ τὸ παλάτι του ἔκαμε τὲς ἀποθηκῆς του γιὰ τὰ στάρια, κριθάρια, καλαμπόκια, κρασιά, λάδια, βουτύρατα, τυριά, μέλια κ. ἄ.

Ἐρχόνταν ὁ Τρυητῆς κι' ἄρχιζε ὁ τρύγος τῶν ἀμπελιῶν του, ἄρχιζε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν καὶ τὸ βάλσιμο τοῦ μούστου μέσα στὰ βαρέλια, γιὰ νὰ γίνουν τ' ἄσπρα κρασιά ἀπὸ τ' ἄσπρα σταφύλια καὶ τὰ μαύρα κρασιά ἀπὸ τὰ μαύρα σταφύλια.

Ἐπλησίαζε ὁ χειμῶνας κι' ἡ ἐργάτισσές του, πού μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ μὴ βάζουν φύλλα μέσα στὶς ἑλῆς πού τὶς μάζευαν ἀπάνωθε ἀπὸ τὰ δέντρα, τὶς ἔφερναν κάθε βράδυ στὰ λητροβειὰ.

Ὁ κύρ Γιαννάκης εἶχε δώσει διαταγὴ νὰ μὴ μένουν ἡ ἑλῆς ἀκάμοτες οὔτε τρεῖς μέρες. Ἐκανε δὲ δύο λογιῶν λάδι· τὸ πρῶτο λάδι πού ἔβγαине προτοῦ πέση μέσα στὰ γιδοτρίχινα πανιὰ βραστό-νερο, τὸ ὀνομαζόμενο ἀζεμάτιστο. Καὶ τὸ δεῦτερο λάδι πού ἔβγαине ἀφοῦ ρίξουν τὸ βραστὸ νερό, τὸ ζεματισμένο λεγόμενο λάδι.

Ὁρατὰ λάδια καὶ τὰ δύο, γιατί εἶχαν μεγάλη καθαριότητα παντοῦ, στὸ μάζεμα τοῦ καρποῦ, στὸ κουβάλισμα, στὸ ἄλεσμα, στὸ κάμωμα καὶ στὰ ἀγγεῖα πού τᾶβαζαν μέσα. Ἀλλὰ τὸ πρῶτο λάδι τοῦ κύρ Γιαννάκη εἶχε πάρει πλεον ὄνομα. Ἀπάνω ἡμποτίλις πού τὸ εἶχαν μέσα, γιατί σὲ μποτίλις ἐπουλεῖτο τὸ λάδι ἐκεῖνο τοῦ κύρ Γιαννάκη, γρά-

φανε με μεγάλα και χρυσὰ γράμματα «λάδι άζε-
μάτιστο του κύρ Γιαννάκη».

Μ' αυτό τ' όνομα έπρεπε να τό ζητήσης για
να τώβρης. Νά σου δώσουν, τή παληά εκείνη έποχή,
άλλο λάδι άντ' άλλου κι' αυτοί άκόμη οί μπακάλη-
δες, ήτο άδύνατο. Οί άνθρωποι τότε δέν γνώριζαν
τήν άπάτην, τό δόλο ή τό ψέμα· τι ώραία έποχή.

Γι' αυτό δικαστές και δικαστήρια, άστυνόμοι, χω-
ροφύλακες και φυλακές δέν ήταν σ' εκείνο τό μέρος.
"Αν όμως σπανιώτατα συνέβαινε να ταραξή τήνήσυ-
χία και άρμονία τής κοινωνίας εκείνης κανένα μι-
κρό ή μεγάλο άδίκημα ή άκόμη και έγκλημα, εύθύς
κατά διαταγή των γερόντων έτιμωρείτο φοβερά ό
ένοχος. Παράκληση και χάρη δέν γνώριζαν τί θα
πή τότε.

4. Τήν κυρά Μαρία τώρα τή βασάνιζε μιá σκέψη
άκόμη, να πανδρεύση τόν άδελφό της με μιá καλή
γύφη και να τόνδη οίκογενειάρχη με μικρομεγαλήτερα
παιδιά. Μιá μέρα λοιπόν που ήσαν μόνοι τους οί
δύο, του λέει και τήν τελευταία της έπιθυμία. «Γιαν-
νάκη μου, ό καλός Θεός, ό όποιος από μικρά παιδιá
μáς φύλαξε από κάθε κακό και μáς έδωκε ό,τι έπε-
θύμησε ή ψυχή μας, γιατί γνωρίζει τους ανθρώπους
που πάντοτε άγαπούν, εκείνο που έχει στείλει στο
κόσμο για τή σωτηρία τους, τήν άλήθεια. Αυτός σ' αν
και να μου λήη κάθε μέρα τώρα μέσα μου, να σου
πώ, πώς πρέπει να παντρευτής»

Ό κύρ Γιαννάκης εις τá λόγια αυτά τής άδελ-
φής του τής κυράς Μαρίας εύθύς τής άπήντησε με
αυτά τá λογία. «Αυτά που μου πες άδελφουλά μου
κ' έγώ τ'άχω σκεφθ ή και πολύ σωστά τá βρίσκω,
άλλα ποτέ αυτό δέν θα τό κάμω, αν δέν παντρέψω
σέ πρώτα και σε άποκαταστήσω σύμφωνα με τή θέ-
ση μας και όπως ή ψυχή μου έπιθυμεί.

«Τό ξέρω και τό γνωρίζω, Γιαννάκη μου, π'όσο
μ' άγαπάς και πόσο έπιθυμείς τήν οίκογενειακήν

εύτυχια, ἀλλ' ἐγώ, αὐτό πού θέλει ἡ ψυχὴ σου γιὰ μέ, ἐγὼ θὰ τὸ βρῶ στὴ δική σου ἀποκατάσταση καὶ μὴ ἐπιμένεις· θέλω σ' ἂν νὰ ἦταν ἡ μάνα μας, νὰ μὲ ὑπακούσης», τοῦ εἶπε δεύτερη φορὰ ἡ ἀδελφὴ του.

Αὐτὰ τὰ τελευταῖα λόγια τῆς κυρᾶς Μαρίας τὰ ὅποια τὰ εἶπε μὲ προσταγὴ, σ' ἂν πρώτη του ἀδελφῆ πού ἦταν, τοῦ φάνηκαν, σ' ἂν νὰ ἦτο προσταγὴ τοῦ πατέρα του ἢ τῆς μάνας του καὶ γι' αὐτό ἐθεώρησε καλὸ οὐδεμίαν ἄλλη ἀντίρρηση νὰ φέρῃ.

Πῆρε ἡ κυρὰ Μαρία τὴ συγκατάθεση τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ τὴ φροντίδα νὰ τοῦβρη τὴ κατάλληλη νύφη.

5. Μέσα στὴ καμαρα τῆς πού καθώντα μόνη τῆς καὶ κάτι πάντοτε ἐφκίανε, ἡ κανένα φόρεματάκι, ἢ καπελλάκι γιὰ κανένα φτωχὸ παιδάκι, ἢ ἀκόμα καμμιά μπλούζα ἢ φόρεμα μεγάλο γιὰ καμμιά φτωχιά γρηά, ἔλεε μὲ τὸ νοῦ τῆς ἡ κυρὰ Μαρία.

«Φαίνεται πὼς εἶνε εὐκόλο πρᾶμα νὰ βρῇ κανεὶς μιὰ κοπέλα γιὰ νύφη τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ἀλλ' ὅσο ἔτσι φαίνεται, τόσο στὴ πραγματικότητά εἶνε δύσκολο, γιατί, ἐξακολουθοῦσε νὰ σκέφτεται ἡ κυρὰ Μαρία, «ἂν ὁ ἀδελφός μου πάρῃ φρόνιμη καὶ καλὴ νύφη, πραγματικῶς νοικοκυρά, πολὺ ὠραία καὶ καλὰ ἂν ὅμως ὄχι !... ὦ δυστυχία μου ! δὲν θέλω αὐτὸ νὰ τὸ σκεφθῶ», κ' ἔπαυε, σ' ἂν κάτι μεγάλο κακὸ νὰ προαισθάνετο.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ἡ Μαρία παντρεύει τὸν ἀδελφόν τῆς.

1. Τῆς 27 Ἰουλίου ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονα, πού γινόντανε ὠραῖο πανηγύρι σ' ἓνα ἄλλο χωριό, πῆγαν κεῖ νὰ περάσουν τὴν ἡμέρα τοὺς ὁ κύρ

Γιαννάκης με την κυρά Μαρία, που ήθελε να δῆ ἐκεῖ καὶ κανένα κορίτσι γιὰ τὸν ἀδελφὸ της.

Πράγματι, ὥραϊο πανηγύρι ἔγινε κ' ἐκεῖνο τὸ χρόνο. Τὸ χωριγιὸ ὥραϊο κι' ὄμορφο πάνω σ' ἓνα μικρὸ βουνάκι ὄλο ἀπὸ χῶμα γεμάτο δέντρα ἡμερα, τὰ περισσότερα καρυδιές γεμάτες ἄγευστα καρύδια. Ἐκεῖ στοὺς ἴσκιους βιολιά, λαβουτα, καραμουζες καὶ ἄλλα ἐγχώρια ὄργανα, τραγούδια καὶ χοροί, μεζέδες κοκορέτσια, σπληνάντερα καὶ γουρουνόπουλα ψητὰ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελες. Σ' ἓνα κύκλο χορεύουν τὰ παιδιά πού τὰ προσέχουν πολὺ ὀλόγουρα τὰ κορίτσια, σ' ἄλλον χορεύουν τὰ κορίτσια, πού δὲν φεύγουν πάνωθ' ἐκείνους τὰ μάτια τῶν παιδιῶν καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἔτσι χορεύουν σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, χωριστὰ τὰ κορίτσια καὶ χωριστὰ τὰ παιδιά.

2. «Πάμε, Γιαννάκη μου, νὰ διοῦμε ἐκεῖ πού χορεύουν τὰ κορίτσια», εἶπε ἡ κυρά Μαρία στὸν ἀδελφὸ της τὸν Γιαννάκη, πού ἐπίτηδες τὸν ἔφερε στὸ πανηγύρι μήπως δοῦν ἢ μάθουν καλὰ γιὰ κανένα κορίτσι.

Πράγματι χόρευε μπροστὰ στὸ χορὸ ἡ κόρη τοῦ ἀρχόντα τοῦ χωριοῦ ἐκείνου.

Βρὲ λεβεντοκόρη, ἔλεαν ὄλοι οἱ νέοι ὀλόγουρα, πού μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ περιέργεια παρατηροῦσαν καὶ τὴ παραμικρότερη κίνηση τῆς κάθε χορεύτριας. Βρὲ κορμοστασιά ἔλεαν ἄλλοι· τί ἀπροσποίητη χάρι, ἀκούετο παρέκει· καὶ κάθε ὀμάδα, κάθε κύκλος, στόλιζε τὴ χορεύτρια πούσερνε τὸν χορὸ, μὲ μιὰ λέξη πού πράγματι τῆς ἔστεκε.

3. Ὅλ' αὐτὰ τ' ἄκουε μὲ μεγάλη προσοχὴ ἡ κυρά Μαρία, ἡ ὀποία κι' αὐτὴ μὲ μεγαλειότερο ἐνδιαφέρο παρατηροῦσε τὴ χορεύτρα.

Ἐγειρε τὸ κεφάλι τῆς στ' αὐτὶ τοῦ Γιαννάκη; τῆς καὶ τοῦ λέγει. «Σ' ἀρέσει αὐτὸ τὸ κορίτσι Γιαννάκη μου ;» «Ναί» εἶπ' ἐκεῖνος, τόσο σιγὰ πού μόλις τ' ἄκουσε ἡ ἀδελφὴ του.

Δὲν ἄργησε νὰ διαδοθῆ σ' ὄλους στὸ πανηγύρι πὼς ὁ κύρ Γιαννάκης ζήλεψε καὶ θὰ πάρῃ γιὰ γυναῖκα τὸ κορίτσι τ' ἄρχοντα τοῦ χωριοῦ.

Λένε πὼς πλουσιώτερος γάμος οὔτε ἔγινε οὔτε θὰ γίνῃ ποτέ στὸ κόσμο. Δὲ θὰ τὸ πιστέψῃ κανεὶς σας πὼς ὁ κύρ Γιαννάκης, ἑκατὸ φουρνιὲς ψωμί καὶ ἑκατὸ βωδιῶν κρέας καὶ τόσα ἄλλα πράματα μέρασε στοὺς φτωχοὺς τοῦ χωριοῦ του καὶ στοὺς φτωχοὺς τῶν ἄλλων ὀλόγουρα χωριοῦν.

Μὰ καὶ ἡ ἀδελφή του ἡ κυρὰ Μαρία, γιὰ τὸ γάμο τοῦ ἀδελφοῦ της, ποῦγενε τὴν ἡμέρα τὰ Χριστούγεννα στὲς 25 Δεκεμβρίου τοῦ ἴδιου χρόνου ποῦ τὴν εἶχαν δῆ τὴν νύφη στὸ πανηγύρι τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονα, λένε πὼς μέρασε δέκα μεγάλες κασέλες ροῦχα γι' ἄντρες καὶ γυναῖκες, κορίτσια καὶ παιδιὰ μικρὰ καὶ μεγάλα.

Τὸ πόση προῖκα ἔδωκε στὸ κύρ Γιαννάκη ὁ πεθερός του καὶ πόσα κι' αὐτὸς μέρασε στοὺς φτωχοὺς ποῦταν πολὺ πλούσιος, κανέννας δὲ μὰς ἔχει πῆ τίποτα καὶ γι' αὐτὸ δὲ ξέρουμε.

4. Ἡ γυναῖκα τώρα τοῦ κύρ Γιαννάκη ἡ κυρὰ Ὀλυμπιάδα, γιὰτὶ αὐτὸ ἦτο τὸνομὰ της, ἔμενε πολὺ εὐχαριστημένη στὴ νέα της ζωῆ.

Ἡ δυὸ ὑπηρετρίες της ποῦ τὲς εἶχε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, στὰ μάτια τὴν κύτταζαν νὰ τὲς πῆ τὸ τί θέλει. Ὁ ἄντρας της ὁ κύρ Γιαννάκης της ἔδωκε κάθε δικαίωμα νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλει μέσα στὸ παλάτι, σὰν κυρία τοῦ παλατιοῦ ποῦ ἦταντώρα.

Καὶ ἡ κυρὰ Μαρία ἡ ἀδελφή τοῦ Γιαννάκη, ποῦ ἀγαποῦσε τὸν ἀδελφὸ της, ὅσο λίγες ἀδελφές ἀγαποῦν τοὺς ἀδελφοὺς, μέρασε τὴν ἀγάπην της στὴν νύφη της.

Κι' ἔτσι μέσα στὸ εὐλογημένο ἐκεῖνο παλάτι ὄλοι τῶλεγαν, πὼς εἶνε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ποτέ της ἡ κυρὰ Μαρία δὲν εἶπε στὴ νύφη της, στὴν κυρὰ Ὀλυμπιάδα, πὼς αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι

ἐκεῖ καὶ τὸ ἄλλο νὰ γίνεται ἔτσι· ὄχι, τὰ διώρθωνε κρυφὰ κι' ἄφηνε λίγο λίγο ὅ,τι δὲν ἤξερε ἢ νύφη της νὰ τὸ μάθη μὲ τὴ πράξη.

Ἄν δὲν τοὺς φθονοῦσε κανένα μάτι φθονερὸ ἀπ' ἐκεῖνο πῶχουν οἱ κλειστοφρῦδες, θὰ ζοῦσαν, ὅπως λένε πῶς ζοῦσαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι μέσα στὸν παράδεισον.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Ποῦ φθάνει ὁ ἐγωισμὸς μιᾶς ἀμόρφωτης γυναίκας.

1. Ἡ κυρὰ Ὀλυμπιάδα ἢ γυναίκα τοῦ κύρ Γιαννάκη ὅ,τιῆθελε ἔκανε μέσα στὸ παλάτι, ὅ,τι ἤθελε πρόσταζε τοὺς ὑπηρετές καὶ ὑπηρετρίες, τοὺς ἐργάτες καὶ ἐργάτισσες· πολλές φορές δὲ ἔλεγε καὶ στὸν ἄντρα της, κάμε αὐτὸ Γιαννάκη μου, ἢ φέρε μου ἐκεῖνο. Κ' ἐκεῖνος μὲ ὅλη του τὴν προθυμία τὴν εὐχαριστοῦσε· τῆς ἔλεγε ὅμως κάποτε πῶς πρέπει νὰ ρωτᾶμε καὶ τὴν ἀδελφὴ μας τὴν κυρὰ Μαρία. Αὐτὰ τὰ τελευταῖα λίγα λόγια ποῦ τῆς ἔλεγε κάποτε, ὁ ἄντρας της «νὰ ρωτᾶμε κάποτε καὶ τὴν κυρὰ-Μαρία» ἄρχισαν λίγο λίγο νὰ πληγώνουν τὸν ἐγωϊσμὸν τῆς κυρᾶς Ὀλυμπιάδας. Ὅλοι οἱ ὑπηρετές καὶ ὑπηρετρίες, ἐκτὸς ἀπὸ τὲς δύο ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, νόμιζε ἢ κυρὰ Ὀλυμπιάδα, πῶς δὲν εἶνε τόσο πρόθυμοι σὲ κάθε της προσταγῇ. Καὶ τοῦτο ἦτο ἀληθινὸ, ὄχι διότι ἢ κυρὰ Ὀλυμπιάδα δὲν ἦτο τώρα ἢ πραγματικὴ κυρία τοῦ παλατιοῦ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν εἶχε τοὺς καλοὺς ἐκείνους τρόπους καὶ τὴν καλὴ συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παλατιοῦ, ποῦ εἶχε πάντοτε πρὸς αὐτοὺς ἢ κυρὰ Μαρία.

Ἐναντίον δὲ τῆς γυναίκα τοῦ κυρ Γιαννάκη νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ βρῆ τὴν πραγματικὴν αἰτίαν τῆς κατάστασης καὶ νὰ πάρῃ τὴ θέση τῆς ὡς πραγματικὴ νοικοκυρὰ ποῦ ἦτο, ἄρχισε τώρα νὰ σκέφτεται, πῶς θὰ δυνηθῆ νὰ ταπεινώσῃ τὴν κουριάδα τῆς τὴν κυρὰ Μαρία.

Ὁ ἐγωισμὸς τῆς ἄρχισε νὰ νικᾷ τὴ μικρὴ μόρφωση ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ πατέρα τῆς καὶ νὰ τὴν παρουσιάσῃ στὰ μάτια ὄλου τοῦ ἐκεῖ κόσμου, ὡς ἀνίκανη νοικοκυρὰ γιὰ τέτοιο μεγάλο παλάτι, ποῦ μόνο μιὰ σὰν τὴν κυρὰ Μαρία, θὰ ἦταν ἰκανὴ νὰ βαστᾷ τὸ παλάτι τοῦ κυρ Γιαννάκη στὴ θέση τοῦ.

2. Τὶς 25 Ἀπριλίου τοῦ ἄλλου χρόνου, ποῦ παντρεύτηκε ὁ κυρ Γιαννάκης μὲ τὴν κυρὰ Ὀλυμπιάδα, τέσσαρες δηλαδὴ μῆνες ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ γάμο τους, τὸ πρωὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης βρέθηκε ὄλο τὸ πουλερικὸ τοῦ παλατιοῦ, κόττες, χῆνες. πάπιες γάλοι κ. λ. π. ψόφιο.

Βρέ ! τί νὰ συμβαίνει ; εἶπαν ὄλοι οἱ ὑπηρετές καὶ ὑπηρετρίες καὶ ὅποιος ἄλλος τῷμαθε. Ἡ δύο ὑπηρετρίες, ποῦ εἶχε φέρῃ μαζί τῆς ἡ κυρὰ Ὀλυμπιάδα, ἔλεγαν καθαρὰ, πῶς χθὲς τὸ βράδυ βράδυ εἶδαν τὴν κυρὰ Μαρία νὰ ἐπιθεωρῆ τὰ κοττέσια. Καὶ πράγματι δὲν ἔλεγαν σ' αὐτὸ ψέματα, γιὰ τὴν κυρὰ Μαρία τακτικὰ ἐπέβλεπε ὄλα τὰ πράγματα τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, τὶς διάφορες ἀποθηκὲς τῶν σιτηρῶν, τῶν λαδιῶν, τῶν κρασιῶν, τοὺς σταύλους, τὰ κοττέσια καὶ ὄλα τὰ ἄλλα ποῦ βαζε ὅ,τι εἶχε ὁ κυρ Γιαννάκης. Ἐλεαν δὲν ἀκόμη αὐτὲς ἡ2 ὑπηρετρίες, πῶς ἡ κυρὰ Μαρία θὰ νὰ φαρμάκεψε τὸ πουλερικὸ.

Ὁλη αὐτὴ τὴν ἱστορίαν ποῦ τὴν εἶχε προετοιμάσει μὲ τὶς δύο ὑπηρετρίες τῆς ἡ κυρὰ Ὀλυμπιάδα κ' ἔλπιζε πῶς μ' αὐτὸ θὰ κάμῃ τὸν ἄντρα τῆς νὰ κακιάσῃ κατὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ, μὲ τρόπο τὴν εἶπε τοῦ ἀντρός τῆς σὲ κατάλληλο στιγμή.

«Δὲν ξέρω, οὐδὲ μπορῶ νὰ νοήσω, Γιαννάκη

μου», τοῦ εἶπε μὲ παράπρνο δῆθε «γιατί ἡ κουνιά-
δα μου ἡ κυρά Μαρία ἔκαμε τέτιο πράμα, νὰ φαρ-
μακέψη τὸ πουλερικό μας; τί θέλει μ' αὐτὸ νὰ δεί-
ξη; Πῶς... δὲν εἶμ' ἐγὼ καλὴ νοικοκυρά;» καὶ σὰν καὶ
νὰ κλαίῃ σκέπαζε τὰ μάτια της μ' ἓνα μεταξωτὸ
μαντηλάκι. «Ὁχι», εἶπε ὁ ἄντρας της «μὴ κλαῖς, ἡ
Μαρία τᾶκαμε, ἡ Μαρία ἄς τὰ χαλάσῃ».

Ὁ κύρ Γιαννάκης ἔφυγε γιὰ τὲς δουλειές του
καὶ ἡ γυναῖκά του ἀνήσυχη πῆγε στὴ κάμαρά της.
«Κάτι θὰ κάμω, δὲν θὰ τ' ἀφήσω ὡς ἐδῶ τὰ πρά-
ματα», συλλογιζότανε μὲ τὸν νοῦ της.

3. Μετὰ 35 μέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ βρέ-
θηκε φαρμακισμένο τὸ πουλερικό τοῦ κύρ Γιαννάκη
ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα τῆς πρωτομαγιάς, ποῦ ὁ κύρ
Γιαννάκης ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα ἔδωκε τὴν
ἄδεια σ' ὄλους τοὺς ἀνθρώπους του, ὑπηρέτες καὶ
ὑπηρέτριες, ἐργάτες καὶ ἐργάτισσές του, νὰ πάρουν
ἀπὸ τὸ παλάτι του, ὅσα πράματα θέλουν, ἀρνιά,
ψωμιά, κρασιά, φρούτα, κι' ὅ,τι ἄλλο θέλουν γιὰ νὰ
πανηγυρῶσουν, ὅσο μποροῦν καλλίτερα καὶ ὠμορφό-
τερα τὴ πρωτομαγιά, βρέθηκαν τὰ κρασιά του καὶ
τὰ λάδια του ὅλα ριπισμένα.

Βρέ! Τὶ μεγάλο κακὸ εἶνε αὐτό! ἔλεαν οἱ ἄν-
θρωποι τοῦ κύρ Γιαννάκη ποῦ τοιμάζονταν γιὰ τὴν
πρωτομαγιά, κι' ὁ ἓνας κύτταζε τὸν ἄλλο, σὰν νὰ-
θελαν κάτι νὰ ποῦν, κάτι νὰ προφητεύσουν.

Τὸ περιστατικό αὐτὸ ἔτρεξε καὶ τότε τοῦ κύρ
Γιαννάκη ἡ γυναῖκά του τὴν ὥρα ποῦ τοιμάζοντα
νὰ βγῆ ἀπ' τὴ κάμαρά του, μ' αὐτὰ τὰ λόγια σὰν
καὶ νὰ κλαίει. «Κι' ἄλλο μεγάλο κακὸ μᾶς ἔκαμε ἡ
ἀδελφοῦλα σου ἡ κυρά Μαρία, λένε οἱ ἄνθρωποι
μας ἔξω! Νά, μᾶς ρίπισε ὄλα μας τὰ λάδια καὶ τὰ
κρασιά, τί ἔχουμε νὰ γίνουμε; μᾶς κατάστρεψει!»

Καὶ κάθησε πάνω σ' ἓνα κάθισμα μὲ τὰ μάτια
σκεπασμένα μὲ τὸ μαντηλάκι της κι' ἔκανε πῶς ἔ-
κλαιε. Πάλι ἀκούστηκε ξηρὰ ξηρα, σὰν καὶ νὰ μὴ

συνέβη τίποτε ή φωνή του κύρ Γιαννακη.

«Η κυρα Μαρία τάκαμε, ή κυρα Μαρία άς τα χαλαση». Η άπαντηση αϋτή του κύρ Γιαννάκη άνεστατώσε τή ψυχή της κυρας Όλυμπιάδας κι' άρχισε τώρα νά σκέφτεται καθε κακό.

4. Μπήκε στη κάμαρά της, έκλεισε με βία τή πόρτα, κάθησε σ' ένα κάθισμα κ' εϋθύς έσηκώθη και φώναξε της υπηρέτρας της. «Έλα δω Άγγέλω» και πάλι κάθησε στο κάθισμά της, στήριξε τους άγκωνας των χεργιών στα γόνατά της κ' έβαλε τó κεφάλι της μέσα στες παλάμες των χεργιών της.

Κάτι μεγάλο κακό θά ν' έσκέφτετο, γιατί κτυπούσε δυνατά κάτω στο πάτωμα τά πόδια της και κουνούσε τó κεφάλι μέσα τες παλάμες της.

“Άνοιξε ή πόρτα και κάποιος μπήκε «Φύγε βρώμα γρήγορα», λέγει όργισμένη ή κακια έκείνη γυναίκα και χωρίς νά σηκώση τó κεφάλι της λέγει πάλι: «όχι, έλα πίσω» κ' ένω σηκώνει τά μάτια της κάτι νά πη στην Άγγέλω, βλέπει μπροστά της τήν κυρά Μαρία, π' άκουσε τó μεγάλο έκείνο κακό πού γινόνταν μέσα στη κάμαρα και μπήκε νά δη τι συμβαίνει, νά κάνη τó σταυρό της και νά λέγη «Χριστέ και Παναγιά μου τι μεγάλο κακό γάπαθε ή υυφοϋλά μας ;» Τά δυό αϋτά λόγια, Χριστέ και Παναγιά, τά όποια πολύ καθαρά τ' άκουσε ή όργισμένη έκείνη γυναίκα, σάν κρύο νερό πέσανε στο κεφάλι της και τή συνέφεραν λιγάκι και για νά μη ξεσπάση κατ' έπάνω της, λέει δήθε με πόνο· «δέ βλέπεις κουνιάδα μου, τι μεγάλα κακά πού παθαίνουμε;» και σάν νά της έλεγε με φοβερητά, «θα δής ποιός θα τά πληρώση όλα!» «Μόν' ό Θεός ξέρει, υυφοϋλα μου τι κάνει καθένας και τι σκέφτεται νά κάμη», της είπε με όλη τήν εϋγένειαν ή κυρά Μαρία· «μη κάνεις έτσι για τόσα λίγα πράματα πού χάσαμε, μη πάθει κανένα μεγάλο για μάς κακό πού είσαι έγκυος, ό Γιαννάκης μας νά ναι καλά».

«Θέλω νά μείνω μόνη, κουριάδα μου», τῆς εἶπε μ' ἄγριο ὕφος ἡ κακιά ἐκείνη νύφη, κ' ἔπεσε πάνω στο κρεβάτι τῆς.

5. Ἡ κυρά Μαρία ἔφυγε συλλογισμένη.

«Θεέ μου ! σάν καί μεγάλα κακά νά προαισθάνωμαι πῶς θά μᾶς βροῦν ἀπό τῆ κακιά αὐτῆ γυναῖκα», ἔλεγε μέ τόν νοῦν τῆς κ' ἔκανε τόν σταυρό τῆς.

«Τί σοῦ συμβαίνει ἀδελφοῦλά μου καί κάνεις τόν σταυρό σου;» τῆς λέει ὁ κύρ Γιαννάκης πού τήν εἶδε τήν ὥρα αὐτῆ πού πήγαινε στή κάμαρά του.

Ἡ κυρά Μαρία σήκωσε καί πίθωσε τὰ χέργια τῆς πάνω στοὺς ὤμους τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, κύτταξε πάνω κ' εἶπε «Θεέ μου μόνο τόν ἀδελφοῦλη μου φύλαξε».

Ὁ κύρ Γιαννάκης πού νόμισε πῶς πρόκειται γιά τές ζημιές, τῆς εἶπε «ἀδελφοῦλά μου, μὴ στενοχωρηῖσαι γιά τόσο μικρά πράματα, μεις νάμεθα καλά» καί προχώρησε στή κάμαρά του.

6. «Θά σέ διώξω εὐθύς ἀπὸ τὸ σπίτι μου βρῶμα, πού μ' ἄφηκες μόνη νά μέ φάη ἡ κακιά ἐκείνη γυναῖκα», ἔλεγε ἡ κυρά Ὀλυμπιάδα, πού νόμιζε πῶς ἦτο ἡ Ἀγγέλω, κι ἔκαμε νά σηκωθῆ νά τήν κτυπήσῃ.

«Τί συμβαίνει πάλι», ρώτησε λίγο ταραγμένος ὁ κύρ Γιαννάκης τῆ γυναῖκα του «κ' εἶσαι τόσο ὀργισμένη;»

«Καί ρωτᾶς τί συμβαίνει ; δὲν εἶδανε τὰ μάτια σου; Νά, νά, ἡ καλή σου ἀδελφοῦλα, πού ὄλοι σας δῶ μέσα τῆ λέτε ἀγία, ρώτησε νά μάθῃς τί μοῦκαμε !» κ' ἔβαλε τὸ χέρι τῆς σάν νάθελε νά δῆ ἄν κτυπᾷ τὸ παιδί μέσα στή κοιλιά τῆς.

Πολλές σκέψεις γυρίζανε μέσα στοῦ τοῦ κύρ Γιαννάκη, ἀλλὰ καμμιά δὲν μποροῦσε νά νικήσῃ τὴν ἄλλη.

Ἀποτραβήχτηκε σὲ μιὰ κάμαρα μόνος κι ἄρχισε νά συλλογίζεται. «Τί τάχα νά συμβαίνει δῶ

μέσα ; ποιό νάσαι ἀληθινό ; ἡ ἀδελφή μου νά θέλῃ τὸ κακὸ τοῦ σπιτιοῦ μου ἢ ἡ γυναῖκά μου τὸ κακὸ τῆς ἀδελφῆς μου ; Μά γιὰ τὶ τὸ ἕνα καὶ γιὰ τὸ ἄλλο ; Κ' ἐξέταζε μὲ μεγάλη λεπτομέρεια ὅλη τὴ προηγούμενη ζωὴ καὶ δὲν εὑρίσκει ἄκρη.

7. Ἔτσι πέρασε κείνη μέρα τῆς πρωτομαγιάς χωρὶς κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παλατιοῦ τοῦ κύρ Γιαννάκη νά διασκεδάσῃ στὸ παραμικρό.

«Ὁ Θεὸς νά μὲ βγάλῃ ψεύτρα» ἀκούστηκε νά λέγῃ μιὰ γρηουλά σ' ἄλλες, ποὺ μὲ μεγάλη προσοχὴ τὴν ἄκουαν. «Πολὺ φοβοῦμαι πὼς κάτι μεγάλο κακὸ θὰ μᾶς βρῆ ἐδῶ μέσα.»

Ἡ μέρες περνοῦσαν μὲ διάφορα μικρομεγαλειτέρα ἐπεισόδια, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦσε ἡ κακιὰ ἐκείνη νύφη, ἡ μέσῳ τῶν δύο πιστῶν τῆς ὑπηρετριῶν, ἢ καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς βᾶρος τῆς κυρᾶς Μαρίας, τὴν ὁποῖαν μ' ὅλα αὐτὰ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ παλατιοῦ ξακολουθοῦσαν ἀκόμη νά τὴν θεωροῦν ἀθῶα ἀπὸ κάθε συκοφαντία τῆς κουινιάδας τῆς τῆς κυρᾶς Ὀλυμπιάδας.

8. «Καλορίζικοι καλορίζικοι νά σοῦ ζήσῃ κυρὰ Γιαννάκινα, ἀρσενικό! ἀρσενικό!» φώναξι , μαμή.

«Τὰ σκαρίκια μου, τὰ σκαρίκια μου, κύρ Γιαννάκη» πετάχτηκε μιὰ ἄλλη ἀπ' ἐκεῖνες τῆς γειτονιάς ποὺ τρέχουν πάντοτε σὲ τέτια πράματα «ἀρσενικό ἔκαμε ἡ κυρὰ καλορίζικο καὶ νά σοῦ ζήσῃ.»

«Τὰ σκαρίκια μου, νά ζήσῃ τ' ἀνεψιδάκι σου κυρὰ Μαρία» εἶπε μὲ τὸν αὐτὸν τόνον τῆς φωνῆς τῆς ἡ ἴδια γυναῖκα πρὸς τὴν κυρὰ Μαρία, ποὺ πέστρεφε κείνη τὴν ὥρα πάλι στὴ κάμαρα τῆς νύφης τῆς.

«Νά τᾶχῃς! νά τᾶχῃς! εὐχαριστοῦμε» εἶπαν μὲ τὰ μάτια γεμάτα χαρὰ καὶ οἱ δύο πολυαγαπημένοι ἀδελφοί, ὁ κύρ Γιαννάκης καὶ ἡ κυρὰ Μαρία. Καὶ στὴ στιγμὴ ἐκεῖνο τὸ μελαγχολικὸ παλάτι ἄλλαξε παντοῦ χαρὲς παντοῦ τραταμέντα παντοῦ γέλοια.

Ἡ μαμὴ ἀφοῦ περιποιήθηκε τὴν λεχώνα, τοίμασε τὸ νεογέννητο καὶ τῶδωκε στὴν ἀγκαλιά τοῦ κύρ Γιαννάκη, χωρὶς νὰ παραλείψῃ νὰ μὴ τὸ συνοδεύσῃ μὲ κάθε εὐχὴ ἀπ' ἐκεῖνες ποὺ ξέρουν ἢ μαμῆδες γιὰ τὴ δουλειά τους. Ὁ κύρ Γιαννάκης, ποὺ στέκεται κοντὰ στὴ γυναῖκα του, εὐόπηρε, τὸ χὰῖδεψε προσεκτικὰ, τὸ φίλησε καὶ τῶδωκε στὴ γυναῖκα του, τὴν ὁποῖαν φίλησε, καθὼς τὴν φίλησε καὶ ἡ κυρὰ Μαρία, ἡ ὁποῖα τώρα λησμόνησε κάθε κακὸ ποὺ τῆς μαγείρευε ἢ νύφη της.

«Δημητράκη! Δημητράκη! μὲ τ' ὄνομά του γεννήθηκε» εἶπε ἡ κουμπάρα τους, ποῦταν ἐκεῖ ἀποβραδύς, ποὺ κοιλοπονοῦσε ἡ κυρὰ Γιαννάκαινα.

Καὶ πράγματι τὸ παιδάκι γεννήθηκε ἀκριβῶς τὸ πρωτὶ τὶς 26 Ὀκτωβρίου δηλ. δέκα μῆνες καὶ μιά μέρα ἀπὸ τοὺς γάμους τους.

9. Τὸ φιλι ἐκεῖνο ποῦδωκε ἡ κυρὰ Μαρία στὴ νύφη της τὴν κυρὰ Ὀλυμπιάδα ἦτο καὶ τὸ τελευταῖο.

«Εἶδες ἐκεῖ! μὲ φίλησε κι' ὅλας» ἔλεγε συχνὰ μὲ τὸν νοῦ της ἡ κυρὰ Γιάνναινα, κ' ἔστρεφε κ' ἔβλεπε τὸ παιδάκι της κι' ὠρκίζετο.

«Νὰ μὴ τὸ χαρῶ, νὰ τὸ σφάξω μὲ τὰ χέρια μου ἂν δὲ τὴν βγάλω ἀπὸ τὰ μάτια μου γιὰ πάντα αὐτὴ τὴ κακιὰ γυναῖκα τὴ κουινιάδα μου, ποὺ σ' αὐτὴ ὀρκίζεται ὁ ἄντρας μου». «Ὅποιος ἄκουε αὐτὸν τὸν φοβερὸ καὶ ἄγριο ὄρκο θάλεγε μὲ τὸ νοῦ του ἢ μεγάλες πολὺ μεγάλες διαφορὲς ἔχουν μεταξύ τους αὐτὲς ἢ δυὸ γυναῖκες, ἢ ἢ μίᾱ ἀπὸ τὶς δύο εἶναι πολὺ κακά.

Ἐστερα ἀπὸ λίγες μέρες μέσα στὸ παλάτι πάλι γκρίνια. «Δὲ σοῦ τᾶπα; δὲ θὰ τὴ γλυτώσουμε! κατὶ πολὺ μεγάλο κακὸ θὰ μᾶς κάμῃ αὐτὴ ἢ ἀδελφοῦλα σου, ἐγὼ τὸ προαισθάνομαι». Ἐλεγε κάθε τόσο ἡ γυναῖκα του στὸ κύρ Γιαννάκη, κι' ἐφιλοῦσε σφιγγοντας τὸ παιδάκι της στὴν ἀγκαλιά της.

«Ἄφησε καὶ μὲν Ὀλυμπιάδα, αὐτὲς τὶς μωρο-

λογίες· μή φοβάσαι από την αδελφή μου τίποτα· αυτά τὰ λόγια πού μου λές τόσο συχνά, δὲ καταλαβαίνεις πὼς πολὺ πολὺ μὲ λυποῦνε ;»

«Ναί! ναί, θὰ τὰ δῆς· φοβοῦμαι ὅμως πὼς θ'ἀνεάργα!» τοῦλεε ἡ γυναῖκα του καὶ σχεδίαζε φοβερά· καὶ τρομακτικὰ σχέδια.

10. «Πῶ! Πῶ! κυρά μου! τρέχα, τρέχα, τὸ παιδάκι μας ὁ Δημητράκης μας ματωμένος καὶ δὲ ταραζεται μέσα στὴ κούνια του· τὸ γιατρό! τὸν γιατρό· γρηγοραὶ γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ,» φώναζε ἕνα πρωτὶ ἢ μιά ἀπὸ τὶς δύο ὑπηρετρίες τῆς κυρᾶς Ὀλυμπιάδας, ἀκριβῶς τὲς 28 Νοεμβρίου, 32 μέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού γεννήθηκε ὁ Δημητράκης.

Φθάνει ὁ γιατρός, φθάνει κατατρομαγμένος κι' ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ ὁ κύρ Γιαννάκης.

«Γιατρέ μου! τὸ παιδί μου! τὸ παιδί μου», τοῦ λέει ὁ πατέρας.

«Ὑπομονή! ὑπομονή! κύρ Γιαννάκη, ἔγκλημα καὶ ἔγκλημα· φοβεροὶ ζωὴ σὲ λόου σου» μὲ σιγαλὴ φωνὴ λέει ὁ κύρ γιατρός.

Ὁ κύρ Γιαννάκης ἔπεσε ἐπάνω σ' ἕνα κάθισμα· ἀκούμπισε τὲς ἀγκῶνες τῶν χεργιῶν στὰ γόνατά του κι' ἔσφιξε μὲ τὶς παλάμες του τὸ κεφάλι του..

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Ἡ Μαρία θεωρεῖται ἐνοχὴ τοῦ φοβεροῦ ἐγκλήματος καὶ διώχτετε στὸ λόγγο γιὰ νὰ πεθάνη. Ἐνα γεροντάκι τοῦ σπιτιοῦ δὲν δύναται νὰ τὸ πιστέψη.

1. «Ἐγκλημα! ἔγκλημα!» φώναζε σὰν τρελλὴ ἢ μάννα τοῦ παιδιοῦ «ἔγκλημα!» φώναζαν οἱ ὑπηρετές.

τοῦ σπιτιοῦ τρεῖς μέρες μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ μέσα στοῦ λόγγο τὴν κυρὰ Μαρία καὶ κεῖ νὰ τὴν ἀφήσουν καὶ νὰ ἐπιστρέψουν.

Τὴν ὥραν ποὺ ἐτοιμάζονται οἱ ὑπηρετές νὰ τὴν πάρουν παρουσιάζεται μπροστά τους ἡ κακοῦργα ἐκείνη γυναῖκα, ποὺ νόμιζε πὼς οἱ σκοποὶ τῆς πέτυχαν καὶ μὲ ἀφρισμένο στόμα, ποὺ σέ ὅποιον ἔπεφτε τὸ σάλιο τῆς ἀπάνω του θὰ πέθαινε, καὶ τοὺς λέγει: «ἂν θέλετε πλέον νὰ ζήσητε στοῦ παλάτι μου καλὰ κ' εὐτυχημένα, ἢ νὰ τὴν σκοτώσητε καὶ νὰ μοῦ φέρετε τὸ μισὸ κεφάλι μὲ τὴ πλεξίδα τῆς ἀπάνω, ἢ αὐτὸ τὸ μπουκάλι γεμᾶτο ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς τῆς, ἀλλοιῶς καλλίτερα νὰ μὴ γυρίσητε».

7. Στὴ τελευταία πόρτα τοῦ παλατιοῦ ποὺ ἀπ' ἐκεῖ βγαίνουν πλεὸ στοῦ δρόμο, στὴν οὐρὸς ποὺ λέμε, πίσω ἀπὸ τὸ πορτόφυλλο περιμένε κρυμμένος ἓνας γέρος ὑπηρετῆς τοῦ κυρ Γιαννάκη, καὶ τὴν ὥραν ποὺ οἱ δύο ὑπηρετές ἔβγαιναν μὲ τὴν Μαρία δεμένη γιατί δεμένη εἶχε προστάξη ἐκείνη νὰ τὴ πᾶνε στοῦ λόγγο, ἔσκυψε, τῆς πῆρε τὸ χέρι, τὸ φίλησε καὶ τῆς εἶπε: «Κυρὰ μου, ζηλεύω τὴ θέση σου, ἄμποτε ὁ Θεὸς νὰ μ' ἀξίωνε νὰ καθίσω κι' ἐγὼ μιά μέρα 'κεῖ ποὺ θὰ καθίσῃς καὶ σύ, κοντὰ στοῦ Θεοῦ!»

Τῆς κυρὰς Μαρίας, π' ἄκουσε κ' ἐνόησε κατὰ βάθος τὰ λόγια τοῦ ὑπηρετῆ τῆς, τῆς φάνηκε πὼς ἠσθάνθη μέσα στοῦ βάθος τῆς ψυχῆς τῆς ποὺ τὴν πλάκωνε βαργιά, ὅχι ὁ φόβος τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ ἡ ἀπελπιστικὴ θέση τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, μεγαλύτερη χαρὰ ἀπ' ἐκείνη ποὺ ὅταν εὔρε τὸ ρομπόλι γεμᾶτο λίρες· καὶ τοῦτο γιατί πολὺ καλὰ κατάλαβε πὼς, ἔστω κ' ἓνας ἄνθρωπος τὴν θεωρεῖ ἄθῶα.

8. Μετὰ τρεῖς ἡμέρες ἔφθασαν οἱ δύο ὑπηρετές καὶ ἡ Μαρία στοῦ μέρος ποὺ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσουν. Ἐκεῖ σ' ἓνα μέρος μέσα στοῦ λόγγο, ἀφοῦ τῆς ἄφησαν ὅλες τίς τροφές ποὺ πῆρνε γιὰ τὸν ἑαυτὸς τους, τῆς εἶπαν. «Τίποτα ἄλλο δὲν ἔχουμε νὰ σοῦ

κάμωμε, και τὸ μπουκάλι αὐτὸ ποῦ μᾶς εἶπε ἡ νύφη σου νὰ τὸ γεμίσουμε ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς σου, ἐμεῖς θὰ τὸ γεμίσουμε ἀπὸ αἷμα κανενὸς ζώου πού θάβρουμε στὸ δρόμο, ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακό.» Καὶ τὴν ὥρα ποῦ ἔσκυψαν νὰ τῆς φιλήσουν τὸ χέρι καὶ νὰ τὴν ἀποχαιρετίσουν, γιατί σὺν μιᾷ φωνῇ μέσα τους τοὺς ἔλεγε πὼς εἶνε ἀθῶα, ἡ κυρὰ Μαρία τοὺς εἶπε. «Ὅχι, δὲν θέλω νὰ γεμίσητε τὸ μπουκάλι αὐτὸ ἀπὸ αἷμα ξένο· θέλω νὰ τὸ γεμίσητε ἀπὸ τὸ ἰδικό μου αἷμα, γιὰ νὰ δῶ τί θέλει καὶ μετὸ αἷμά μου αὐτὸ νὰ κάμῃ ἢ κακιὰ αὐτῇ γυναίκα» κι' ἄπλωσε τὸ χέρι τῆς καὶ τοὺς εἶπε «κόψτε καλοὶ μου ὑπηρέτες ἀπ' ἐδῶ» καὶ τοὺς ἔδειξε τὸ δάκτυλό τῆς «καὶ σταξιά σταξιά σταξιά θὰ γεμίση καὶ αὐτό, γιὰ νὰ χορτάση, ἀφοῦ δὲν ἐχόρτασε ἀπὸ τὸ ἀθῶο αἷμα τοῦ παιδιοῦ μᾶς!»

Πράγματι οἱ ὑπηρέτες γέμισαν σταξά, σταξά τὸ μπουκαλάκι ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς ἀγίας ἐκείνης γυναίκας, καὶ κλαίοντες τὴν ἀπεχαιρέτησαν, γιατί νόμιζαν πὼς ἐξάπαντος θὰ χαθῇ μέσα στὸ λόγγο ἢ ἀπὸ κανένα ἄγριο θηρίο, ἢ καὶ νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸ κρῦο, τὴ πείνα ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλο κακό, κ' ἐπέστρεψαν στὸ παλάτι.

9. «Κυρά! πέστρεψαν οἱ δύο ἐκεῖνοι ὑπηρέτες ποῦ πῆγαν τὴν κακοῦργα στὸ λόγγο», εἶπε ἡ Ἄγγέλω ὕστερα ἀπὸ ἕξ μέρες ἀπὸ τῆς φοβερῆς ἐκείνης ἡμέρας τοῦ τρομεροῦ ἐγκλήματος.

«Πές τους, Ἄγγέλω, νάλθουν γρήγορα μπροστά μου». Πρόσταξε ἡ κυρὰ τὴν ὑπηρέτριά τῆς.

Οἱ δύο ὑπηρέτες παρουσιάσθηκαν κρατῶντες τὸ μπουκαλάκι γεμάτο αἷμα.

«Κυρά, ὅπως μᾶς διέταξες ἔτσι κ' ἐκάμαμε τρεῖς μέρες μακριὰ μέσα στὸ λόγγο τὴ πῆγαμε, κ' ἐκεῖ σ' ἓνα δέντρο τὴν κρεμάσαμε ἀπ' τὰ μαλλιά, γιὰ νὰ πεθάνῃ κρεμασμένη καὶ γὰ τὴ φάγουν τ' ἄγρια πουλιά, τὰ κοράκια καὶ τὰ ὄρνια, κ' ἔπειτα

άνοιξαμε τές φλέβες της και γεμίσαμε τὸ μπουκαλάκι ἀπὸ τὸ αἷμα της», εἶπε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ὑπηρετές, κ' ἔδωκε τὸ μπουκαλάκι στὴ κακούργα ἐκείνη γυναῖκα, ἡ ὁποία τ' ἄρπαξε μὲ τὰ δύο της χέρια, ὅπως τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀρπάζουν ἐκεῖνο, πού λαχταροῦν νὰ πάρουν.

«Περιμένετε μιὰ στιγμή τοὺς εἶπε» κ' ἔτρεξε νὰ φυλάξῃ τὸ μπουκαλάκι μὲ τὸ αἷμα καὶ νὰ φέρῃ τὸ δῶρο ποῦθελε νὰ κάμῃ-στοὺς δύο της ὑπηρετές γιὰ τὴ πιστὴ παραγγελία ποῦκαμαν.

10. «Πολὺ νὰ προέξωμε, σύστροφέ μου, μὴ πέσουμε σὲ διπλὴ ἁμαρτία, ἀφοῦ χάρη τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς προσωρινῆς εὐτυχίας μας ἐκρύψαμε ἀπ' αὐτὴ τὴ κακούργα γυναῖκα τὴν ἀλήθεια, νὰ μὴ δεχθοῦμε δῶρα· ἂν ὁ Θεὸς μᾶς συγχωρέσῃ τὸ ψέμα, πού σωσαμε μ' αὐτὸ μιὰ ἀθῶα γυναῖκα, ποτέ! ποτέ! δὲ θὰ μᾶς συγχωρέσῃ, ἂν γιὰ τὴ ψευτιά μας πάρουμε καὶ δῶρα» εἶπε σιγὰ σιγὰ μέσα στ' αὐτὶ τοῦ συντρόφου του ὁ ἄλλος ὑπηρετής, πού στεκότανε ἐδ' ἐκεῖ ἀμίλητος.

«Εἶσθε καλοὶ καὶ πιστοὶ ὑπηρετές τοῦ παλατιοῦ μου» εἶπε ἡ κυρὰ Γιάνναινα, κρατῶντας στὰ χέρια της τέσσαρα μεγάλα χρυσᾶ νομίσματα, ἴσαμε ἕνα ἀσημένιο τάληρο τὸ ἕνα, ἀπ' ἐκεῖνα πού εἶχε βρῆ ἡ κυρὰ Μαρία τότε ποῦχε πάει μικροῦλα στὸ λόγγο μὲ τὸν ἀδελφὸ της τὸν Γιαννάκη νὰ μάσουν ξύλα καὶ λάχανα.

«Πάρτε δύο καθένας σας ἀπ' αὐτὰ τὰ χρυσᾶ νομίσματα, γιατί θέλω νὰ σᾶς δείξω πόσο θὰ σᾶς προστατεύω μέσα στὸ παλάτι μου», εἶπε σ' αὐτοὺς ἡ κυρὰ Γιάνναινα, καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει κατὰ διαταγὴ φαίνεται τοῦ μεγάλου Θεοῦ φιλοδωροῦσε ἀπ' ἐκεῖνα τ' ἅγια χρυσᾶ νομίσματα, ποῦχε βρῆ ἡ κυρὰ Μαρία, τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μὲ θυσία τῆς ζωῆς τῶν ἔσωσαν τὴν ζωὴν τῆς κυρᾶς Μαρίας.

«Όχι! Όχι! ποτέ δε θα πάρουμε από τη κυρά μας χρήματα, γιατί κάμαμε τη διαταγή της· ποτέ! ποτέ! άρκει σ' έμας ή προστασία της», είπαν και οι δύο μ' ένα στόμα κ' έφυγαν εύχαριστημένοι πολύ πού γλύτωσαν από τη δεύτερη μεγάλη άμαρτία, χωρίς να ξεύρουν οι άθώοι εκείνοι ύπηρέτες, πώς άν έπερναν τά χρήματα εκείνα,• θα ήσαν μικρό δώρο πού δίνει ό Θεός πολλές φορές σέ μάς τούς ανθρώπους για τές αύτοθυσίες πού κάνουνε πρός σωτηρίαν άλλου.

11. Τό αίμα τοῦ μπουκαλιού με τρόπο ή κακούργα εκείνη γυναίκα τώδωκε λίγο-λίγο και τώπια ό άντρας της. Κ' έτσι ή χαρά της ψυχής της, πώς έβγαλε από τά μάτια της για πάντα τήν άθώα εκείνη γυναίκα, ή όποια άγαποῦσε περισσότερο από κάθε άλλο πρῶγμα στό κόσμον, και από τόν έαυτόν της άκόμη, τόν άδελφόν της τόν Γιαννάκη τόν άντρα της, ή χαρά λέγω εκείνη έκανε να μη άκούεται μέσα της ή τρομερή φωνή τοῦ Θεοῦ «Γιατί να σφάξης τό παιδί σου; γιατί να ζητήσης να κόψουν τήν κουριάδα σου τέσσαρα κομμάτια; γιατί να ποτίσης τόν άντρα σου από τό αίμα τής άδελφής του;»

Ή μέρες περνοῦσαν και λένε, πώς εκείνο τό γεροντάκι πού φίλησε τό χέρι τής κυράς Μαρίας, όταν τήν πήγαιναν οι δύο εκείνοι ύπηρέτες στό λόγγο και τής είπε τά λόγια πού ξέρουμε, έλεγε κάθε τόσο τό πρῶϊ πού σηκώνονταν στη γυναίκα του: «Ότι κι' άν μοῦ λές, γυναίκα μου, με ὅσα ξέρω και με τά ὄνειρα πού βλέπω, πολύ γρήγορα θα δής πράματα, πού θα τρίβης τά μάτια σου να τά πιστέψης, άν εἶνε αλήθεια».

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ

Ή τρομερή άρρώστια τοῦ Γιαννάκη και ή θεραπεία της.

1. «Ό κύρ Γιαννάκης εἶνε άρρωστος» είπε ή

κυρά Όλυμπιάδα ένα πρωί στο γνωστό μας εκείνο γεροντάκι «πήγαινε, σε παρακαλώ, πές του γιατρού νάβλθη ως έδω.» Τό καλό γεροντάκι έτρεξε εύθως στο σπίτι του κύρ γιατρού, τόν εύρε μέσ' άκóμη και του είπε «Γιατρέ μου, τ' άφεντικό μου, ό κύρ Γιαννάκης, είχε άρρωστος· μου είπε ή κυρά νάβλθω να σάς στη κυρά» είπε ό γιατρός στον ύπηρέτη, κι' άρ-χισε να έτοιμάζεται.

«Θάχουμε συνέχεια φαίνεται του μεγάλου δράματος» έλεγε με τόν νοϋ του ό κύρ γιατρός στο δρόμο που πήγαινε. «Θά πεθάνω και δέν θά τό πιστέψω πώς εκείνη ή άγία, κατά τή γνώμη μου, γυναίκα ή κυρά Μαρία, τήν όποία πρό τόσου καιρού θά τήν έχουν φάη τ' άγρια θηρία μέσα στο λόγγο, θά ήτο δυνατό να είχε ένοχος ποτέ! ποτέ!» και προχωροϋσε προς τό σπίτι του κύρ Γιαννάκη.

«Όρίστε γιατρέ μου» τουΐπε ή κυρά Γιάνναινα, με τρόπο κάπως οίκειότερον, και μπήκαν μαζί μέσα στη κάμαρη που ήτο άρρωστος ό κύρ Γιαννάκης.

Ό κύρ γιατρός με προσοχή τόν ζέταζε νάβρη πόθεν έρχεται ή θέρμη, αλλά δέν εύρισκε καμμιά αίτια και δέν ήξευρε πόθεν ή τόση μεγάλη θέρμη.

«Άνοιξε λοιπόν και τό στόμα σου, κύρ Γιαννάκη, γιατί πολύ στενωχωροϋμαι που δέν βρίσκω τήν αίτια τής μεγάλης αύτης θέρμης, και...» «Τι και, γιατρέ μου; πέσμουτο καθαρά;» ρώτησε, με κρυμμένη χαρά, τόν γιατρό πουΐλιζε πώς θά τής έλεγε κείνο που δέν ήθελε ν' άκούση ό άντρας της ό κύρ Γιαννάκης. Και ό κύρ γιατρός, που παρατηροϋσε με προσοχή τό στόμα τ' άρρώστου, ξακολούθησε με δλη τή γιατρική άπάθεια «και νομίζω πώς τό φοβερό δράμα του σπιτιού αύτου έξακολουθει.»

Τά τελευταία αύτά λόγια του κύρ γιατρού, τά όποια τ' άκουσε και τά νόησε κατά βάθος ή κυρά Γιαννάκαινα τής έκαμαν ν' άκούση τώρα μέσα της

μά φωνή νά τῆς λέγη καθαρά «κακούργχι! τὸ παιδάκι σου! τὴ κουριάδα σου! καὶ τώρα τὸν ἄντρα σου αἴ!» Γ'αὐτὸ μὲ θολὰ μάτια ἀπὸ τὴ ταραχὴ τῆς ἔφυγε ἀπ' ἐκεῖ μέσα καὶ ξεχασμένη πῆγε σ' ἄλλη κάμαρα. «Βρέ! τί εἶνε αὐτὸ ποῦ βλέπω μέσα στὸ στόμα τοῦ κύρ Γιαννάκη; ἕνα δεντράκι μοῦ φαίνεται νὰ ξεφυτρῶνῃ μέσαθε!»

«Κυρὰ Γιαννάκαινα τὸ ἀπόγευμα θὰ ἐπιστρέψω χωρὶς ἄλλο» εἶπεν ὁ κύρ γιατρός κ' ἔφυγε.

2. Δυὸ μῆνες καὶ πέντε μέρες εἶχαν περάση ἀπ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα ποῦ εἶχαν ἀφήση στὸ λόγγο οἱ δύο ἐκεῖνοι ὑπηρέτες τὴν κυρὰ Μαρία καὶ κανεὶς γι' αὐτὴ δὲν εἶχε μάθη τίποε. «Ὅλοι πίστευαν πῶς πέθανε· μόνο κείνο τὸ πιστὸ γεροντάκι ξακολουθοῦσε τὰ ἴδια νὰ λέγη στὴ γυναῖκα του, ἀκόμη δὲ ἐπρόσθενε. «Σοῦ τῶπα, γυναῖκα, καὶ σὺ τὸ γουδι τὸ γουδοχέρι· δὲν εἶνε δυνατὸ ὁ Θεός, ποῦ ξέρει τί γίνεται στὰ βάθη τῆς θάλασσας καὶ τί θὰ γίνῃ στὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ν' ἀφήση νὰ διαβῆ ἀπὸ τὰ μάτια μας ἀτιμώρητο ἕνα τέτιο κακούργημα, σὰν ἐκεῖνο ποῦκαμε ἢ κυρὰ μας ἢ Γιαν...» καὶ δὲν πρόκαμε νὰ τελειώσῃ τὴ λέξη, Γιαννάκαινα, ποῦ τὸν στόμωσε ἢ γρηά του μὲ τὸ χέρι τῆς ποῦ τοῦκλεισε τὸ στόμα, καὶ τοῦπε «Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! θὰ πάρῃς στὸ λαιμὸ σου ἐμὲ καὶ τὸ κορίτσι μας, γέροντά μου, ἄφησέ με τοῦλάχιστο μὲ τὲς σκέψεις σου καὶ μὲ τὰ ὄνειρά σου νὰ πεθάνω μὲ τὴ πλάκα, ποῦ πλακῶνῃ τὴ καρδιά μου καὶ δὲ μ' ἀφήνῃ νὰ ξανασάνω καὶ νὰ πῶ στὸ κόσμο, ὅτι ἢ κυρὰ Μαρία εἶνε ἀθῶα!» εἶπε καὶ ξανάσανε λίγο τὸ γεροντάκι μας.

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τοῦ γεροντάκι μας, ὅσο καὶ ἂν τᾶπε σιγὰ σιγὰ, μόλις δηλαδὴ νὰ τ' ἀκούσῃ ἢ γυναῖκα του, τ' ἄκουσε τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ κύρ γιατρός ποῦ πήγαινε τὸ ἀπογευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ποῦ τὸν εἶχαν καλέση τὸ πρωτῖ, νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἄρρωστο του, κι' ἐφοβήθηκε λίγο. «Θεέ μου,

από στόμα ανθρώπου ήταν αυτά τὰ λόγια πάκουσα, ἢ τὰ εἶπε νὰ μὲ φοβίσῃ ἢ περιπλανωμένη ἐδῶ μέσα ψυχὴ τῆς κυρᾶς Μαρίας, πού θὰ ἦλθε νὰ δητὶ κάνει ὁ ἀδελφός της;» Αὐτὰ μὲ τὸν νοῦτου εἶπε ὁ κύρ γιατρός κ' ἐπρόσθεσε «ὄπως καὶ ἂν εἶνε, καὶ ἐγὼ πιστεύω πῶς εἶνε ἀθῶα, καθὼς τ' ἄκουσα.»

3. Ὁ κύρ γιατρός προχώρησε καὶ μπῆκε στὴ κάμση τ' ἀρρώστου τευ' τὸν βρίσκει ξαπλωμένο πάνω στὸ κρεβάτι του, πού ἔβλεπε τὸ δέντρο πούβγαίνει μέσα ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ του στόμα. Ἐτρόμαξε ὁ κύρ γιατρός πού εἶδε τέτοιο θέαμα κ' ἐστράφη νὰ φύγῃ μουρμουρίζοντας.

Τὴν ὥραν ἐκείνη ἔμπαινε στὴ κάμαρα ἡ γυναῖκα τοῦ ἀρρώστου καὶ σταμάτησε τὸν κύρ γιατρό. «Γιατρέ μου, μὴ φοβᾶσαι, νὰ κόψουμε τὸ δέντρο καὶ θὰ γίνῃ καλὰ ὁ ἄντρας μου» εἶπε ἡ κυρὰ Γιαννάκαινα στὸ γιατρό, χωρὶς νὰ δείξῃ τοῦλάχιστον καὶ μία προσποιητὴ ἀνησυχία, καὶ τοῦ δίνει ἕνα κοφτερὸ πριονάκι γιὰ νὰ προβῇ στὴ ἐγχείρησι.

Ἐνα ἕνα ἔπεφτε κάθε κλαρὶ πούκοβε ἀπὸ τὸ δέντρο ὁ κύρ γιατρός· μὰ εἶχε καταματωθῇ, γιατί τὸ ζουμί τοῦ δέντρου ἦτο πραγματικῶς αἷμα καὶ ὄχι ζουμί δέντρου. «Πρώτη φορά, κυρὰ Γιαννάκαινα, βλέπω, ὄχι ἐγὼ μόνον, ἀλλ' ὅλος ὁ κόσμος, αὐτὸ τὸ θαῦμα· χωρὶς ἄλλο ὅμως αὔριον πολὺ πρωτὶ θάμαι δῶ» καὶ ἀφοῦ καθαρίστηκε καλὰ ἀπὸ τὰ αἵματα, ἀπεχαιρέτησε κ' ἐπέστρεψε ὁ κύρ γιατρός στὸ σπίτι του. Σ' ὅλο τὸ χωργιὸ καὶ στὴ πλησίον πόλῃ μαθητεύτηκε ἡ ἀρρώστια αὐτὴ τοῦ κύρ Γιαννάκη.

4. Δύο πιστικοὶ πού ἀπ' ἐκεῖνο τὸ χωργιὸ πέστρεφαν στὶς στάνες τους μὲ φορτωμένα τὰ γαΐδουράκια τους καλαμπόκι, πού τ' ἀγόρασαν ἀπὸ τὶς ἀποθήκες τοῦ κύρ Γιαννάκη, στάθηκαν νὰ ξαποστάσουν τὸ βράδυ τῆς ἡμέρας ἐκείνης σὲ μιὰ βρύση μέσα στὸ λόγγο, πού διαβαίνει ἐκεῖθε ὁ δρόμος γιὰ τὲς στάνες τους.

Ἐφοῦ ξεφόρτωσαν καὶ τὰ γαϊδούργια τους, γιὰ νὰ ξαποστάσουν κ' ἐκεῖνα, ἀρχίσανε τὴν κουβέντα τους.

«Ἦταν πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ὁ κύρ Γιαννάκης καὶ ἄμαρτία εἶνε ποὺ πεθαίνει καὶ μάλιστα ἀπὸ μιὰ κακὴ ἀρρώστεια, ποὺ δὲ ματακούστηκε σ' ὄλο τὸν κόσμω» εἶπε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ἐκείνους πιστικοὺς.

«Βρέ, δὲν εἶδες κ' ἓνα ἄλλο, ποὺ δὲν τῆς καίεται καρφί τῆς γυναίκας του; ποὺ χάνει τέτιον ἄντρα! εἶνε βέβαιον πὼς κάτι θὰ συμβαίη» εἶπε ὁ ἄλλος μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ μαρτυροῦσε λύπη καὶ συμπάθεια πρὸς τὸν ἄρρωστον τὸν κύρ Γιαννάκη.

Κ' ἔτσι ξακολούθουν ἐπὶ πολὺ ὥρα νὰ λέγη ὁ καθένας τους τὴ γνώμη του, τὴν ὁποῖαν ἐσχημάτιζε ἀπὸ τὴ συζήτηση. «Βρέ, μὲ τὴ κουβέντα πὼς πέρασε ἡ ὥρα! σήκω νὰ φορτώσωμε, σύντροφε, καὶ νὰ πηγαίνουμε, τὰ λέμε καὶ στὸ δρόμο» εἶπε ὁ ἕνας τους κ' ἔτοιμαζόνταν νὰ σηκωθοῦν.

5. «Γεῖά σας» τίς λέγει ἓνα τσοπανόπουλο, ποὺ τὰ μάτια του λάμπανε μέσα στὸ μισοσκόταδο τῆς βραδυᾶς κι' ἀφήνανε ὀλόγυρα τους νὰ φαίνεται ἓνα ὠχροκόκκινο πρόσωπον, σὰν μῆλο ποὺ χωρὶς ἀέρα καὶ κούνισμα τῆς μηλιάς εἶχε πέση κάτω.

«Γεῖά σου καὶ σὲ λεβεντόπαιδο» τοῦ λένε μ' ἓνα στόμα καὶ οἱ δύο πιστικοί, ποὺ ταραχθῆσαν λίγω καθὼς φάνηκε μπροστά τους καὶ ξακολουθοῦσαν μὲ τὴν ἴδια ταραχὴ νὰ παρατηροῦν τὸ τσοπανόπουλο μὲ μεγάλη προσοχὴ ἀπ' τὴ κορφή ὡς τὰ νύχια.

«Ἀπὸ ποῦ μὲ τὸ καλό»; ρώτησε τὸ τσοπανόπουλο.

Ἐπὶ τὸ χωριὸ τοῦ καλοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου τοῦ κύρ Γιαννάκη ποὺ ὅσο νὰ πῶμε σὲς στίνας μας, θὰ εἶνε κι' αὐτὸς ὁ δυστυχεὴς στὴ παντοτινὴ δική του», εἶπε ὁ ἕνας μὲ μεγάλη λύπη καὶ κάθησαν πάλι γιὰ νὰ διηγηθοῦν στὸ λεβεντόπαιδο ἐκεῖνο.

τὴν ἀρρώστια τοῦ κύρ Γιαννάκη, ὄχι μὲ τὴ φυσικὴ ἀνυπομονησία πού κάθε ἄνθρωπος θέλει νὰ πῆ ἐκεῖνο πού μαθαίνει καὶ μάλιστα ἂν τοῦ ποῦν πῶς εἶνε μυστικό, ἀλλὰ μὲ τὸ σκοπὸ νὰ μεράσουν ἀπὸ τὴ λύπη τους καὶ στὸ λεβεντόπαιδο ἐκεῖνο πού εἶχαν τώρα μπροστά τους.

Μ' ὄλο τὸ σκοτόδι ἓνα δάκρυ φάνηκε ἀπὸ τὴ λάμψη του νὰ κατρακυλᾷ ἀπὸ τὰ χλωμὰ μάγουλα τοῦ νέου καὶ νὰ πέφτη κάτω.

«Εἶνε λοιπὸν ἄρρωστος πολὺ ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅπως σεῖς τὸν λέτε, καὶ δὲν μποροῦν οἱ γιατροὶ νὰ τὸν κάμουν καλά;» ρώτησε τὸ τσοπανόπουλο, καὶ κᾶθησε στὰ πλάγια τους, γιὰ νὰ μὴ τὸ βλέπουν κατὰ πρόσωπον οἱ πιστικοί.

«Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ κύρ Γιαννάκης, τὸν ὁποῖον ὄλος ὁ κόσμος λέγει καλὸν καὶ ὄχι ἐμεῖς μόνον, ἔχει τέτια ἀρρώστια, πού κανένας γιατρός δὲν θὰ δυνηθῆ ποτέ νὰ γιατρέψῃ» εἶπε ὁ ἴδιος πιστικός καὶ ξακολούθησε νὰ λέγῃ πῶς ποτέ του δὲν εἶδε δέντρο τόσο μεγάλο, σᾶν πλάτανο, φυτρωμένο μάλιστα μέσα σὲ στόμα ἀνθρώπου καὶ τὸ ζουμί του νὰ εἶνε αἷμα!» Ἄν καθώμεθα σὲ κάθε μέρος πού θὰ στεκώμεθα νὰ ἀναπαυθοῦμε, τόση ὥρα, ὄση καθήσαμε δῶ, οἱ ἄνθρωποι μας, πού μᾶς περιμένουν νὰ κάμουν ψωμί ἀπὸ τὸ καλαμπόκι πού ἀγοράσαμε, θὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴ πείνα τους εἶπε ὁ ἄλλος, ὄχι μόνον γιὰ νὰ φύγουν, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀλλάξῃ τὸν λόγον, γιὰ τὸ φάνη πῶς πολὺ ἔλυπεῖτο τὸ τσοπανόπουλο ἐκεῖνο πού ἄκουσε αὐτὴ τὴ λυπηρὴ διήγησι.

Πράγματι σηκώθηκαν, ξαναφόρτωσαν τὰ γαϊδούργια τους, ἀπεχαιρέτησαν τὸ παιδί, γιὰ τὸ παιδί ἀμουςτάκισο τὸ πῆραν, κι' ἀπεμακρύνθησαν.

6. Ἐμεινε ἐδ' ἐκεῖ τώρα μόνη τῆς ἡ κυρὰ Μαρία, ἡ ὁποία ἀπὸ τὸ πρῶτὴ τῆς ἴδιας ἐκείνης ἡμέρας εἶχε μάθῃ τὴν ἀρρώστια τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μέσα στὸ λόγγο πού βρῖσκετο καὶ πῆγαινε στὸ χωργιό τῆς

για να προκάμη τὸν ἀδελφὸν της.

Κατὰ τὸ μεσημέρι ἐκεῖ πού πήγαινε, συνάντησε ἕνα τσοπανόπουλο 18—20 χρονῶν καὶ τοῦ εἶπε.

Μιά χάρι θέλω νὰ μοῦ κάμης, παιδί μου, νὰ σοῦ δώσω τὰ ροῦχα μου καὶ νὰ μοῦ δώσης τὰ δικά σου.

Τὸ τσοπανόπουλο μιὰ στιγμή σκέφθηκε κ' ἔπειτα τῆς ἔδωκε τὰ ροῦχα του καὶ πήρε τὰ δικά της.

«Σ' εὐχαριστῶ πολὺ, παιδί μου, πὼς σὲ λένε; καὶ τὸ τσοπανόπουλο τῆς εἶπε τ' ὄνομά του.

Ἔτσι τώρα ντυμένη ἡ κυρὰ Μαρία σὰν τσοπανόπουλο, παρουσιάστηκε τὸ βράδυ βράδυ στοὺς δύο πιστικούς, πού ξαποσταίνανε ἐκεῖ κοντὰ στὴ βρύση τοῦ λόγγου, κ' ἔμαθε ἀπ' αὐτοὺς τὴ κάθε ἀλήθεια γιὰ τὸν πολυαγαπημένο της ἀδελφόν. Ἡ κυρὰ Μαρία ἀφοῦ ξαπόστασε λίγο μόνη της τώρα ἐδ' ἐκεῖ στὴ βρύση, σηκώθηκε καὶ τράβηξε κατ' εὐθεία γιὰ τὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ της.

7. Ἐκείνη ἡ νυχτιὰ, πού ἡ κυρὰ Μαρία προχώρουσε γιὰ νὰ φθάση ὅσο γρηγορώτερα στὸ σπίτι τ' ἀδελφοῦ της, φάνηκε στὸ κύρ γιατρό χρόνος. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ δὲν μποροῦσε γιὰ νὰ φθάση ὅσο γρηγορώτερα στὸ σπίτι τ' ἀδελφοῦ της; φάνηκε στὸ κύρ γιατρό χρόνος. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ δὲν μποροῦσε νὰ κοιληθῆ συλλογιζόμενος τὴν ἀρώστια τοῦ κύρ Γιαννάκη, κ' ἔλεγε μὲ τὸν νοῦ του.

«Ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια, πού γύριζα στὰ νοσοκομεῖα γιὰ νὰ ξασκηθῶ στὴ δουλειά μου, εἶδα κ' εἶδα ἀρρώστιες· ἄλλων ἀρρώστων εἶχε σαπῆ τὸ πόδι, ἢ τὸ χέρι καὶ τὸ ἔκοβαν. Εἶδα ἐκεῖ ἀρρώστο, πού ἀπὸ τὲς παραλυσίες τῆς ζωῆς του ν' ἀλλάξη ἡ μορφή του καὶ νὰ μοιάζη μὲ γουρούνι, μὲ γαῖδουρί, ἢ καὶ φεῖδι. Εἶδα ἕνα παιδί πού τῶφεραν στὸ νοσοκομεῖο γιὰτὶ εἶχε μέσα στ' αὐτί του ἕνα δεντράκι, τὸ ὁποῖο εἶχε φυτρώση ἀπὸ ἕνα σπόρο πού τὸν ἔβαλε τὸ ἴδιο παιδί μέσα χωρὶς νὰ προσέξη.

«Είδα ένα μισόκοπο που άρχισε να σέπεται ή γλώσσα του και να βρωμάη τὸ στόμα του ἀπὸ μακρὰν μόλις ξανάσενε. Γι' αὐτὴ τὴν ἀρρώστια ἔλεγε ἡ νοσοκόμα κάτι πὸ πρέπει κανεὶς πολὺ νὰ προσέχη, ἔλεγε δηλαδὴ πὼς αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος τὴ κάθε του ὀμιλία τὴ συνάδευε καὶ μὲ μιὰ βλαστήμια. Αὐτὸ πὸ σὰς λέω γι' αὐτὸν τὸν ἀρρωστο εἶνε ἀλήθεια, ἐπανελάβανε ἡ νοσοκόμα.

«Τὴν ἀρρώστια ὅμως τοῦ κύρ Γιαννάκη οὔτε ἐγὼ ποτὲ τὴν εἶδα, οὔτε θὰ τὴν δῆ ποτὲ κανεὶς στὸ κόσμο».

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη συλλογίζετο ὁ κύρ γιὰ τὸς καὶ δὲ μποροῦσε νὰ κοιμηθῆ, παρὰ στρυφογύριζε πάνω στὸ κρεβάτι τοῦ σὰν παιδάκι πὸ κίεται πάνω στ' ἄχυρα τῆς αὐλῆς του.

Ἐξαφνα στρέφεται στὸ παράθυρο τῆς κάμαρὰς του, πὸ τ' ἄφηνε καὶ τὸ χειμῶνα ἀκόμη ἀνοικτὸ, γιὰτὶ, σὰν γιὰτὸς πὸ ἦταν, ἤξευρε πὼς ἓνα παρὰθυρο τῆς κάμαρὰς πὸ κοιμῶμεθα μέσα, πρέπει καὶ τὸν χειμῶνα ἀκόμη νὰ μένη ἀνοικτὸ, καὶ βλέπει μὲ χαρὰ τοῦ νὰ γλυκοχαράζῃ.

Πετᾶχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, ἐτοιμάστηκε καὶ πῆγαινε πολὺ πρῶτὶ στὸ σπῆτι τοῦ ἀρρωστοῦ του.

Πλησιάζει στὴν ἐξώπορτα τοῦ παλατιοῦ, τὴν βρῖσκει κλειστὴ καὶ τὴν κτυπᾷ· κανεὶς ὅμως μέσαθεν δὲν ἀποκρίνεται.

8. «Πατέρα» λέγει ἡ Σοφία ἡ κόρη τοῦ καλοῦ μας ἐκείνου γεροντάκι πὸ γνωρίζομε ἀπὸ τὰ προηγούμενα «σὰν κι' ἄκουσα κάποιος νὰ κτυπᾷ τὴν ἐξώπορτα, γιὰ πρόσεξε, πατέρα μου»;

Πράγματι δεῦτερος μικρὸς κρότος ἀκούστηκε καὶ τὸ καλὸ μας γεροντάκι τρέχει ν' ἀνοίξῃ.

Γιατρὲ μου, γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ! πολὺ πρῶτὶ ὄλοι ἐδῶ μέσα κοιμοῦνται, ὀρίστε ὅμως στὸ σπιτάκι μου ὅσο νὰ σηκωθῆ ἡ κυρά, ἡ ὀποία φαίνεται νὰ κοιμᾶται καθὼς κοιμῶνται ὅταν τὰ πράγματα

έδω μέσα τὰ συνώδευε ἡ εὐχή τοῦ Θεοῦ.

Ὁ κύρ γιατρός, πού μόλις τώρα κατάλαβε πὼς ἦτο πολὺ πρωτὶ πού ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπῖτι του, σὰν κ' ἐντρέπετο νὰ πάη μέσα στὸ σπῖτι τοῦ γεροντάκι, μὴ τὸ εὔρη, ὡς ἦτο φυσικό, ἀνέτοιμο καὶ ντροπιασθῆ ἡ κόρη του ἡ Σοφία.

«Ἐλα, κύρ γιατρέ μου, ἄς καθήσωμε δῶ», τοῦ εἶπε τὸ γεροντάκι κ' ἐμπήκαν μέσα.

Ὁ κύρ γιατρός ἔτριβε τὰ μάτια του πού ἔβλεπε τόση καθαριότητα καὶ τόση τάξη σ' ὄλα τὰ πράγματα τοῦ σπιτιοῦ, πού καθένας θάλεγε πὼς νύχτα δὲν πέρασε ἀπ' ἐκεῖ.

Καὶ ὅμως ἡ Σοφία λίγο προτύτερα εἶχε ἐτοιμάσει τὸ σπιτάκι της κ' ἐκαθῶνταν μάλιστα ἐκεῖ κοντὰ στὸ παράθυρο καὶ περιμένε πότε νὰ φέξῃ γιὰ ν' ἀρχίσῃ τὴ δουλειά της.

«Ἄκου κύρ Γεωργάκη» ἔτσι λέγανε τὸ γεροντάκι «δὲν ξέρω τί νὰ πῶ μὲ τὴν ἀρρώστια αὐτοῦ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου· ἄραγε νὰ ζῆ τοῦλάχιστον ἡ ἀδελφή του ἡ κυρὰ Μαρία»; «Ὅσο γι' αὐτὴ καὶ μὲ τὰ χέργια μου νὰ τὴν ἔθαψα, γιατρέ μου, ποτὲ δὲ θὰ πιστέψω πὼς χάθηκε. Δὲν μπορεῖ νὰ μὴ γίνῃ θαῦμα» εἶπε ὁ κύρ Γεώργης κ' εὐθὺς ἔγινε ἕνας μικρὸς σεισμός, πού ἔκαμε καὶ τὸν γιατρό ἀκόμη νὰ κάμῃ, ἔστω καὶ ἄθελα, τὸν σταυρό του.

«Γιατρέ μου πόσο διαφορετικὰ θὰ ἦσαν τὰ πράγματα, ἂν γινόντα τότε ὁ γάμος τῆς κυρὰς Μαρίας μὲ τὴν εὐγενεῖαν σου, πού τὸ ἤθελε τόσο πολὺ καὶ ὁ κύρ Γιαννάκης».

Βέβαια, Κύριος οἶδε!... ἐγὼ ὅμως πολὺ πολὺ λυποῦμαι τὸν κύρ Γιαννάκη εἶπε ὁ κύρ γιατρός κ' ἐπρόσθεσε «σὲ παρακαλῶ, κύρ Γεώργη, γιὰ κύτταξε μιὰ στιγμή, σηκώθηκαν στ' ἀρχοντικό»;

Τὸ καλὸ μας γεροντάκι ὁ κύρ Γεώργης ἔτρεξε, ἀνέβη στὸ παλάτι· γυρίζει στὶς κάμαρες καὶ τίς βρῖσκει ὅλες κλειστές· μόνο ἡ κάμαρα τοῦ ἀρρώστου

τοῦ κύρ Γιαννάκη ἦτο ἀνοικτὴ· μόλις κατώρθωσε καὶ μπήκε μέσα γιατί τὰ νέα κλαδιά πού ρίζανε, ἀπ' ὅπου εἶχε κόψη χθὲς ὁ γιατρός τὸ δέντρο, με- γάλωσαν ὅλη νύκτα, γέμισαν τὴν κάμα κ' ἔφραξαν ἀκόμη καὶ τὴ πόρτα.

Ὁ κύρ Γιαννάκης πού περίμενε ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή νὰ πεθάνη εἶδε μέσα ἀπὸ τὰ κλαδιά τὸν κύρ Γεώργη, τὸν γνώρισε καὶ τὰ μάτια του χαμογέ- λασαν λίγο μὲ λύπη σὰν νάθελαν νὰ ποῦν, βλέπεις κύρ Γεώργη, ὅλοι μ' ἔγκατέλειπαν καὶ πρώτη πρώτη αὐτὴ ἡ γυναῖκά μου.

Ἄλλοίμονο, τί κάνει μιὰ κακιὰ γυναῖκα, εἶπε μέσα του τὸ καλὸ μας γεροντάκι. «Μὴ φοβᾶσαι κύρ Γιαννάκη, ἐγὼ σοῦ τὸ λέγω, ἴσαμε τὸ βράδυ θὰ δῆς θαύμα» καὶ γιὰ νὰ μὴ πῆ ἄλλα, ἐπρόσθεσε μόνο «ὁ κύρ γιατρός περιμένει στὸ σπίτι μου».

Περισσότερο χαμογέλασαν τὰ μάτια τοῦ κύρ Γιαννάκη, χωρὶς καθόλου νὰ μπορῆ οὔτε νὰ κινηθῆ, οὔτε βέβαια καὶ νὰ μιλήσῃ.

9. Πέστρεψε ὁ κύρ Γεώργης στὸ σπίτι του ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ κύρ Γιαννάκη κ' εὔρε τὸν κύρ γιατρός πού εἶχε στηριγμένον τὸν ἀγκῶνα τοῦ χεργιοῦ του πάνω στὸ τραπέζι καὶ τὸ κεφάλι του κουμπισμένο στὴ παλάμη τοῦ ζερβιοῦ χεργιοῦ του.

Κοντὰ του καθόντανε ἡ γυναῖκα τοῦ κύρ Γε- ὠργη ἡ κυρὰ Γεώργαινα κυττάζοντας μέσα στὰ μάτια τὸν γιατρός.

Τὸ τί συλλογίζετο κείνη τὴ ὥρα ὁ κύρ γιατρός κανεὶς δὲν ξέρει, ἴσως ὁ νοῦς του νὰ ἦτο ὄλος στὴν ἀρρώστια τοῦ ἀγαπημένου του κύρ Γιαννάκη, ἴσως ὅμως νὰ θαύμαζε ὄχι μόνο τὴν ἐργατικότητα τῆς Σοφίας, ἀλλὰ καὶ τὲς πολλὲς ἀρετὲς πού τὴν ἐστό- λιζαν, ἴσως ἀκόμη νὰ ἔλεγε μέσα του ὅτι «μέσα σ' αὐτό, τὸ τώρα δυστυχημένο παλάτι, δύο γυναῖ- κες θὰ τὸ ἐστόλιζαν, ἡ κυρὰ Μαρία καὶ ἡ ἐδῶ κόρη τοῦ κύρ Γεώργη ἡ Σοφία, πού νομίζει κανεὶς πῶς ὁ

Θεός τές είχε προορίση νά γίνουν μιὰ μέρα ἀδελφές.

10. «Κύρ γιατρέ» τοῦ ἔκοψε τὴ συνέχεια τῶν σκέψεων. του ἢ γλυκιὰ φωνὴ τοῦ γεροντάκι μας «στὸ ἀρχοντικό ὄλοι κοιμούνται, ἀκόμη καὶ ἡ γυναίκα τοῦ κύρ Γιαννάκη» καὶ θεώρησε ντροπὴ του νὰ τὴν πῆ κυρά του, γιατί τὴ νόμιζε σ' ὄλα ἔνοχον· «μόνον ὁ κύρ Γιαννάκης, ποὺ τὰ κλαδιὰ τοῦ δέντρου ἀπὸ τὸ στόμα του δὲν τὰ χωρεῖ τώρα ἢ κάμαρά του καὶ δὲν χωρεῖ οὔτε τὴν εὐγενεῖάν σου νᾶμπη νὰ τὸν δη μόνον αὐτός, λέω, δὲν κοιμᾶται» εἶπε ὁ κύρ Γεώργιος, ποὺ πέστρεψε ἀπὸ τές κάμαρες τοῦ παλατιοῦ.

Ὁ κύρ γιατρός τώρα, χωρὶς νὰ πῆ τίποτε σκόνεται καὶ τραβᾷ κατ' εὐθείαν γιὰ τὴ κάμαρα τ' ἀρρώστου του· στέκεται ἐκεῖ στὴ πόρτα πολλὴ ὥρα, βλέπει τί γίνεται μέσα καὶ θολώνει ὁ νοῦς του ἀπὸ τές πολλές σκέψεις ποὺ τοῦ ἔρχονταν ἀνάκατα.

«Κύρ Γιατρέ», ἄκουσε πίσω του μιὰ φωνὴ καὶ γύρισε νὰ δῆ πὶός εἶνε. «Μ' ἔστειλε ἡ κυρά μου νὰ δῶ τί κάνει ὁ κύριός μου καὶ νὰ πάω νὰ τῆς πῶ, λοιπόν»;

Πές της, Ἀγγέλω, πὼς ἀπὸ σήμερα δὲν εἶνε ὁ κύρ Γιαννάκης ἄντρας της. Τὰ λόγια αὐτά, τὰ ὁποῖα ὅπως τ' ἄκουσε ἡ Ἀγγέλω τὰ εἶπε στὴ κυρά της, ἔκαμαν τὴν κυρά Ὀλυμπιάδα, πολλὰ πράγματα νὰ βάζη στὸ νοῦ της· ἴσως τώρα ποὺ θὰ ἔμεινε χήρα μὲ πολλὰ ἑκατομμύρια προῖκα νὰ τὴ ζητοῦσε σὲ γάμο ὁ κύρ γιατρός, γι' αὐτὸ μάλιστα σηκώνεται ἀπὸ τὸ κρεβάτι της ἐτοιμάζεται γιὰ νὰ φανῆ ὠραιότερη στὸ πρόσωπο ἀπὸ ὅτι πραγματικῶς ἦτο· σάζει, κυττάζοντας στὸ μεγάλο καθρέπτη τῆς κάμαρας της, κάθε φόρεμα ποὺ βάζει καὶ τρομάζει τὶς δύο της ὑπέρτριες ποὺ δὲν τῆς λέγει ὅτι εἶνε ἡ ὠραιότερη τώρα. Κάθεται λίγο νὰ ἐπαναφέρει τὴν ἡσυχία της, ἴσως καὶ νὰ φαίνεται σ' ἄν πικραμένη κ'

ἔπειτα πηγαίνει στη κάμαρα τοῦ ἀντρός της, πῶς θέλει νά ρωτήσῃ τὸν γιατρό.

11. Ἡ ὥρα προχωρεῖ· κι' ὅσο ἡ ἡμέρα μεγαλώνει τόσο κόσμος μαζεύεται ἀπ' ὄλα τὰ μέρη γιὰ νὰ θαυμάσῃ αὐτὸ τὸ παράξενο πρᾶμα. Πολλοὶ γιατροὶ μαζεμένοι σ' ἓνα κύκλον συζητοῦν τὴν ἀρρώστια, ἄλλοι καθηγητὲς καὶ γραμματισμένοι παρὰ πέρα λένε κ' ἐκεῖνοι καθένας τὴ γνώμη του.

Ἐνα κλώνο κόβουν ἀπὸ τὸ δέντρο δύο τρία χονδρὰ κλαδιὰ φυτρώνουν εὐθύς. Βρὲ τί εἶνε αὐτό! λέγουν ὄλοι καὶ ὄλοι τώρα πιστεύουν πῶς τότε θὰ ξεραθῇ τὸ δέντρο, ὅταν πεθάνῃ ὁ κύρ Γιαννάκης.

Μιά ὥρα προτύτερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι τὸ παλάτι μέσα καὶ ἡ αὐλή του δὲν χωροῦν ἀπὸ τὸν κόσμο οὔτε βελόνι.

Αὐτὴ τὴν ὥρα ἀκριβῶς φθάνει κεῖ ἓνα τσοπανόπουλο ὠχροκόκκινο καὶ καταἰδρομένο, ποῦτρεχε νὰ φθάσῃ μιὰ ὥρα προτύτερα στὸ παλάτι· πλησιάζει τοὺς γιατροὺς ποὺ συζητοῦν ἀκόμη γιὰ τὴν ἀρρώστια τοῦ κύρ Γιαννίῃ κι' ἀκούει ὅσα λένε· χωρὶς δὲ νὰ χάνῃ τὸ θάρρος του, τοὺς λέει μὲ φωνὴ ντροπαλῆ, ἀλλὰ καὶ λίγο δυνατὴ νὰ τὴν ἀκούσουν ὄλοι.

«Αὐτὴ τὴν ἀρρώστια, γιατροὶ μου, τὰ βιβλία σας δὲν τὴ λένε καὶ γι' αὐτὸ δὲν ξέρετε νὰ τὴν γιατρέψετε· μόνο τὸ δικό μου βιβλίο τὰ λέει καὶ μόνο ἐγὼ ξέρω νὰ τὴν γιατρέψω».

«Ὅλοι στρέψανε νὰ διοῦν πὶὸς εἶνε αὐτὸς ποὺ μιλεῖ μὲ τόσο θάρρος σὲ τόσοις γιατροὺς καὶ βλέπουν ἓνα τσοπανόπουλο ἀμουστάκιου 17—18 χρονῶν.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς γιατροὺς κοκκίνησαν λίγο ἀπὸ ντροπὴ, ἄλλοι γέλασαν, σὰν νᾶθελαν νὰ δείξουν μὲ τὸ γέλιο τους τὴν περιφρόνησή τους στὸ τσοπανόπουλο, κι' ἄλλοι ἀκόμα κούνησαν τὸ κεφάλι τους, σὰν κι' αὐτοὶ νᾶθελαν νὰ ποῦν στὸν ἐκεῖ κόσμο

«πώς καταντήσαμε να περιμένουμε με γιατροσόφια να γιατρευτούμε». 'Ο κόσμος τώρα που τ' άκουσε δλα, δσα με τόσο θάρρος είχε πη τδ τσοπανόπουλο, άρχισε να θορυβή και να του λή «έμπρός! έμπρός! συ τσοπανόπουλο να μäs γιατρέψης τδν άρρωστο μας· μη φοβηθης κανένα· έμπρός έμεις είμεθα δω». 'Η κυρά 'Ολυμπιάδα, ή όποία άκουσε τς φωνές και τδ θόρυβο κ' έμαθε τι άκριβδς συμβαίνει, σάν τρελλή τρέχη στη πόρτα του παλατιου και φωνάζει, πώς μόνον τδς γιατρούς θά έπιτρέψη να μπουν μέσα και σε κανένα άλλο· και τδυτο φαίνεται τδ έκανε γιατί ή φωνή εκείνη, που φωνάζη πολλές φορές μέσα μας τόσο δυνατά και νομιζομε πώς τήν άκουει δλος ό κόσμος που μäs έπαινει για κάθε καλό, και μäs φοβερίζει δυνατά για κάθε κακό που κάνουμε, σάν να τής προέλεγε με φοβέρα κάτι τι, τδ όποιον τής έρχδνταν σάν κόμπος να τήν πνίξη.

«Πιός είν' εκείνος που έχει τή τόλμη να μäs πη πώς δέν θέλη άλλον για γιατρό· να γιατρέψη τδν κύρ Γιαννάκη παρά μόνον τδς πραγματικούς γιατρούς»; άκουέτα βροντερή βροντερή ή φωνή του κόσμου που ήταν στην αύλή του παλατιου. 'Η άπροσδδκτη αυτή άπάντηση του κόσμου τήν όποίαν πολυ καθαρά άκουσε ή κυρά 'Ολυμπιάδα τήν έκαμε να μη ξέρη τώρα που βρίσκεται και γι' αυτό φοβερίζει τδν καθένα σάν μιá γυναίκα του δρόμου.

12. 'Η δικαία άγανάκτησις του κόσμου, που άγαπουσε τδν κύρ Γιαννάκη σάν αδελφό, πλέον δέν κρατιέται κ' ένας με τή γλυκιá φωνή του βάζει δλες του τες γεροντικες δυνάμεις και φωνάζει δυνατά. «Κακούργα! ό κύρ Γιαννάκης ή έτσι ή άλλοιδς δέν είνε πλέον άντρας σου, είνε δικός μας· είνε ό πατέρας μας, ό αδελφός μας, ό προστάτης μας σε κάθε μας χαρά και σε κάθε μας λύπη, είνε ό Θεός μας στη γη». και τδ γεροντάκι, τδ όποιον ξέρει τώρα ό καθένας μας πηδ είνε, στρέφεται και

λέγει στὸν κόσμο.

«Ἐμπρός, παιδιὰ μου, στὰ χέρια μας νὰ μπά-
σοιμε μέσα τὸ τσοπανόπουλο, ποὺ θὰ κάμῃ καλὰ
τὸν ἄρρωστο μας, τὸν κύρ Γιαννάκη». Δὲν πρόφθα-
σε νὰ τελεσιώσῃ τὸν λόγον τοῦ ὁ κύρ Γεώργης καὶ
πρὶν λαβεντόπουδα 22—25 χρονῶν ἔμπαζαν στὰ
χέρια ψηλὰ στὸν ἄέρα τὸ τσοπανόπουλο στὴ κά-
μαρα τοῦ ἄρρώστου.

Τὶ γίνεται μέσα στὸ παλάτι, ποὺ ὁ κοσμάκης
ἤθελε τὸ τσοπανόπουλο γιὰ γαστροὶ καὶ οἱ γιατροὶ
καθὼς καὶ ἡ κυρὰ Ὀλυμπιάδα καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς
δὲν ἤθελαν μόνον ἐκεῖνος ποὺ ἔτυχε κομμῶν φορὰ
χαρὶς νὰ τὸ θέλῃ μέσα στὴ βῶλῃ μὲ πολλοὺς θυ-
μασμένους βωλευτῆς, ἢ μέσα σὲ κανένα πανεπι-
στημῶν μὲ μαγγουροφόρους φοιτητῆς ἢ καὶ κάποτε
κάποτε σὲ κανέναν ἐργατικὸ σύλλογον, ποὺ μεταξὺ
τους δὲν συμφωνοῦν, αὐτὸς μόνος μπορεῖ νὰ μᾶς
πῆ καθαρὰ τὸ τί γινόντανε σὲ ἀντιλογίαις μὲ φωνῆς
καὶ φρεσινόμεται.

Πέλος νύκτασαν ἐκεῖνοι ποὺ πιστεύουν πάντοτε,
ὅτι τὸ κάθε τι ποὺ γίνεται σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ὄσο
μεγάλω ἢ ὅσο μικρὸ καὶ ἂν εἶνε, δὲν εἶνε τυχαῖο,
ἀλλὰ μὲ ὀπίσταντη ἐξέλιξη μᾶς παρουσιάζει ὡς
θεῶμα τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὁποῖα εἶνε αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐπὶ
τῆς γῆς.

13. «Ὅσοι ἦσαν κοντὰ στὴ πόρτα τῆς κάμαρας
τοῦ ἄρρώστου σαρμωμένοι, μὲλις ἄκουσαν μέσαθε
νᾶρχεται μὲ παρᾶπον καὶ ὅαν προσερχῆ μὴ κο-
ρυσάστικη φωνὴ ποὺ ἔλεε.

«Θυμῶσαι, ἀδελφούλι μου, ποὺ εὔμεθα μικρὰ
καὶ πικραμένα ἀπὸ τὰ χέρια πρέξαμε νηροτικὰ καὶ
ἐηκόλιτα, χαρούμενα χαρούμενα στὸ σχολεῖό μας»;

«Ἔτσι ὅπως εἶμαι ἀθῶα καὶ καλὴ νὰ πέσῃ ἓνα
κλιῶνος ἀπὸ τὸ δέντρο σου». Ἰκράσα κ' ἓνος κλιῶνος
πέσπει, χαρὶς ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ κόπηκε οὔτε νὰ πρέ-
ξῃ αἷμα οὔτε νὰ ξεφυτρώσων ἀλλὰ μεγάλω κλα-

ή, όπως γινόνταν όταν οι γιατροί έκοβαν με το κόνι τους κλώνους κ' έτρεχε εκείθε αίμα αντί υμεί από το δέντρο.

Τόν κεμμένο κλώνο τόν άρπαξαν μέσαθε από ν κάμαρα οί άνθρωποι και τόν πέταξαν έξω χω- ς ν' άκουστη ή παρά μικρά τσιμουδιά για να μη ησυχήσουν τó τσοπανόπουλο, τó όποιο ξακολου- ύσε με τήν ίδια συμπαθητική φωνή να λήη.

«Θυμάσαι, άδελφούλι μου, πού ό δάσκαλος μας, ν και τού είπαμε τήν άλήθεια γιατί άργήσαμε να ήμε σχολειό, αυτός μας έκλεισε τήν νύκτα μέσα τó σχολειό κ' έπειτα κοντά στα στα μεσάνυκτα ηγαμε σπίτι μας και βρήκαμε τήν άρκούδα άπάνω τó κρεβάτι τού πατέρα μας και τής μάννας μας ού τούς έφαιε. "Έτσι όπως είμαι άθώα και καλή να τση κι' άλλος κλώνος από τó δέντρο σου». Κράαα άλλος κλώνος πέφτει από τó δέντρο μεγαλύτερος τó τόν πρώτον.

Ή κάμαρα τώρα τού άρρώστου αδιάζει λίγο τó τά κλαδιά τού δέντρου και γεμίζει από κόσμο ού κανείς δέν τσάζει, μονάχα όλοι με τά χέργια σταυρομένα άκούουν τή φωνή εκείνου τού νέου πού ν νομίζουν όχι άνθρωπον, να ξακολουθη και να ηη. «Θυμάσαι, άδελφούλι μου, πού νηστικά ένα ρωί φύγαμε από τó σπίτι τής θειάς μας και πή- αμε στο λόγγο για να μάσουμε ξύλα και λάχανα, τά να τά πουλήσωμε και πάρουμε λίγο ψωμάκι κ' κεί έγω στη ρίζα ενός λάχανου βρήκα ένα μεγάλο ρμπόλι γεμάτο χρυσάφι; "Έτσι όπως είμαι άθώα και αλή να πέση και άλλος κλώνος από τó δέντρο σου». ράα, κράαα, κρὰ κρὰ πέφτει τρίτος και τέταρτος κλώνος και ό εκεί κόσμος σταυροκοπούμενος μονά- α, περιμένει με άνοικτό τó στόμα τó τι θα γίνη. μονάχα τó καλό μας γεροντάκι πού έβλεπε τώρα άληθεύουν, όσα με μεγάλη πεποίθηση πίστευε ως γρήγορα θα γίνουν, μόνο εκείνο πλησίασε, χα-

προβλεπόμενο χωροβύτιο πατώντας στα νύχια σάν κ
 να περνούσε, την κυρά Μαρία και της λέγει

«Μη φοβόσαι, παιδί μου, έδώ είναι εκείνος π
 πάντοτε ως φύλαξε από κάθε σκωφαντία, εμπρ
 τελείωσε ότι ο Θεός θέλει». Και όλος εκείνος ο κ
 σμος πού έμεινε αμίλητος και με άνοιχτό το στό
 κι" άκουε κ' έβλεπε, όσα ποτέ δέν έφαντάζετο, π
 ρίμμενε να δη το τέλος όλης σότης της τρομερ
 σκηνης για να ξεπαύση έπειτα με λύσσα άπάνω
 εκείνον πού ήτο ή άφορμή του μεγάλου και τρο
 ρού κακού του σπιτιού εκείνου.

Η κυρά Μαρία γύρισε με προσοχή πίσω της κ
 είδε το γεροντάκι εκείνο πού της φίλησε το χ
 όταν θεμένη την στείλανε στο λόγο να πεθάνη π
 με ψευδομάρτυρες, την έθεώρησαν οι γέροντες π
 χωρχιού ως την μόνη ένοχον του φοβερού εκεί
 κακουρηγήματος, του φόνου μέσα στη κούνια τ
 μικρού Δημητράκη, του παιδιού του κύρ Γιαννά
 και την κασεδίκασαν σ' αυτή την ποιήνη, και π
 έσπρεψε μπροστά της κ' άρχισε να λέη «Θυμάσ
 άδελφούλι μου, πού σου έδινα πρώτα λίγα λίγα ά
 πώ πολλά λεφτά πού βρήκα και στο τέλος πού
 έδωκα όλα κι' έκαμες ότι ή φυγή σου ήθελε; Έπ
 όπως είψαι άθώα και καλή να πέση και ο τελευτα
 κλώνος από το δέντρο σου». Κράσια πάλι άκούε
 κι' έπρεσε κ' εκείνος κι' έμεινε μόνο ή χονδρή ρί
 πού τρία παιδιά τα όποια μπουκάρανε κρυφά μ
 σα στη κάμαρα μόλις μ' άπλωμένα τα χέρια το
 την άγκάλιζαν.

14. Ός τώρα ο κύρ Γιαννάκης μόνο τη γλυκ
 φωνή της άδελφούλας του άκουε, πού τη νόμιζε π
 θαμένη και μάλιστα έξ αίτίας του, γιατί ποτέ δι
 ήδωνήθη να πείση τών έσωτών του, πώς ή τόσο π
 πτωσε καλή προς αυτών και προς κάθε άλλον ά
 θρωπον άδελφή του, θα ήτο δυνατό να κάμη τό
 μεγάλα κακά και στο τέλος το φοβερό γνωστό

το έγκλημα, άφου όμως έπεσε και ο τελευταίος κλωνος του δέντρου άνοιξε τά μάτια ο κύρ Γιαννης κι' είδε κοντά του τή μεγάλη χαρά τής ζωής τήν άδελφούλα του.

"Ηθελε ν' άγκαλιάση σφικτά αυτή και νά τής πει σιγά σιγά όσα ή ψυχή του τώρα μέσα έλεγε και ήθελε νά τά μάθη κανείς άλλος, αλλά ή μεγάλη χονδρή ρίζα του δέντρου πού ήταν φυτρωμένη μέσα στο στόμα του κύρ Γιαννάκη ούτε τό μα ούτε τό άλλο τόν άφηναν νά κάμη.

"Έπρεπε νά ξεριζωθή ή ρίζα και νά μη μείνη πτε ή παραμικρότερη κόρδα για νά θεραπευθή ριζικά ή άρρώστια.

"Όλος εκείνος ο κόσμος; γιατροί, καθηγητάδες, γραμματισμένοι, γέροντες άντρες και παιδιά, τής γυναίκες και κορίτσια με σταυρωμένα χέργια με άνοιχτό στόμα, άμίλητοι περιμένουν και τό τελευταίο θαύμα.

«Θυμάσαι, άδελφούλη μου» άκούστηκε πάλι σα σ' εκείνη τήν άφάνταστη ήσυχία, πού νόμιζε νεις πώς ήτο τώρα μέσα σε καμμιά έκκλησιά και ουε τόν Δεσπότη από τήν μεσινη θύρα του τέμλου της νά λήη Κύριε, Κύριε επίβλεψον έκ του ούνοου και άκούστηκε, λέω ή γλυκιά φωνή τής κυρας αρίας «πού με τήν έπιμονή μου πάντρεψα πρώτα με τήν ως έφάνηκε, κακούργα εκείνη γυναίκα, όποία άφου πρώτα φαρμάκεψε κόττες, ρίπισε κρατά τά λάδα και τελευταία έκαμε τό φοβερώτερο ή τρομερώτερο στο κόσμο έγκλημα κι' έσφαξε με σουγια τό άγγελουδι της, τό παιδάκι της, μόνο πείση σε και τούς γέροντας του χωριού, τούς τοίους κι' έπεισε, ότι έγώ ήμουν ή κακούργα ένοχη; σι όπως είμαι άθώα και καλή νά ξεριζωθή με όλες τς κόρδες της ή ρίζα του δέντρου μέσαθε από τό στόμα σου».

"Εκλεισαν τά μάτια του κύρ Γιάννη, πού άνοι-

κτὰ ἀνοικτὰ θωροῦσε ὡς τῶρα ἀχόρταγα τὴν ἀδελφούλα του, κιτρίνησε καὶ διεδόθη μέσα στὸ παλάτι πῶς πέθανε ὁ κύρ Γιαννάκης.

Ξανάσανε λίγο κι' ἐσηκώθη στὰ πόδια τῆς κακούργα ἐπέεινε γυναῖκα καὶ ρωτοῦσε μὲ χαρὰ ἀπραγματικά πέθανε ὁ ἀντρας τῆς, ὅταν ἄκουσε αὐτὴ τὴ διάδοση.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἔμειναν ἀκόμη μέσα στὴ κάμαρα τοῦ ἀρρώστου, χωρὶς κανεὶς νὰ ταραζέται ἀπὸ τὴ θέση του, βλέπουν μιὰ μιὰ νὰ ξεκολοῦν οἱ κόρδερ ἀπολίγο νὰ γέρνη ἢ χονδρὴ ἐκείνη ρίζα καὶ ἔξαφνα ἀκού τὴν φωνὴν τοῦ καλοῦ μας γεροντάκι «βάρδα κι' ἔπεσε!» Ξύδι! ξύδι! νερό! νὰ ραντίσω τὸν κύρ Γιαννάκη ποὺ ἀναδεύεται, φωνάζει εὐθύ πάλι τὸ γεροντάκι μας καὶ σὰν τρελλό ἀπὸ τὴ χάρη του ἀγκαλιάζει καὶ φιλεῖ μιὰ-τὰ χέρια τῆς κυρᾶ Μαρίας καὶ μιὰ τὸν κύρ Γιαννάκη.

Ζῆ! Ζῆ! ἀνοιξε τὰ μάτια του» ἀκούστηκαν ἄλλες φωνές χαρᾶς μέσαθε ἀπὸ τὴ κάμαρα τ' ἀρρώστου, κ' εὐθύς ἄλλοι ποὺ ἦταν ἔξω θέλουν ν' ἄμψουν μέσα γιὰ νὰ δοῦν μὲ τὰ μάτια τους ἐκεῖνο ποὺ ἀκούσαν καὶ δὲν πίστευαν, κι' ἄλλοι ν' ἀβγοῦν μέσα ἔξω γιὰ νὰ ποῦν τὰ ὅσα τ' αὐτιά τους ἀκούσαν καὶ ὅσα μὲ τὰ μάτια τους εἶδαν.

Τὸ τί γίνεται στὴ πόρτα τῆς κάμαρας τοῦ κύρ Γιαννάκη δὲν περιγράφεται. Ἡ φωνὴ ὅμως τοῦ κύρ Γιώργη πάλι ἀκούεται κι' ὅπου βρίσκεται καθέναν στέκει γιὰ νὰ ἀκούση.

«Ὅλοι ἀκούσαμε μὲ τ' αὐτιά μας καὶ εἶδαμε μὲ τὰ μάτια μας τὸ μεγάλο θαῦμα τοῦ κόσμου ποὺ ἔγινε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ θριαμβεύση ἡ ἀλήθεια, τὴν ὁποῖαν καμμὶα δύναμις ποτὲ δὲν θὰ μπορέση νὰ τὴν νικήση στὸν αἰῶνα τὸν ἀπαντα. Ἐμπρὸς νὰ δικασθῶσι εὐθύς οἱ ἐνοχοὶ ὄλων τῶν φοβερῶν ἐγκλημάτων ποὺ ἔχουν γίνῃ ἀπὸ πολὺ καιρὸ μέσα σ' αὐτὸ τὸ παλάτι.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ

**Ἡ τιμωρία τῶν πραγματικῶν ἐνόχων καὶ ἡ
Γιορτὴ τῆς Ἀλήθειας. Οἱ γάμοι τῆς κυρᾶς
Μαρίας καὶ τοῦ κῦρ Γιαννάκη.**

1. «Οἱ ἔνοχοι ἦσαν τώρα πλέον γνωστοί· ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ μαλλιά τραβοῦν τὴν κακούργα μάννα καὶ τὲς δύο ὑπηρέτρες τῆς καὶ τὲς φέρνουν μπροστὰ στοὺς γέροντας τοῦ χωριοῦ.

«Ἐνοχες θανάτου κι ἡ τρεῖς» λέγουν οἱ γέροντες κι ἀκούεται φοβερὴ ἡ φωνὴ τοῦ κόσμου, ποῦτρεμε τὸ παλάτι ἀπὸ τὴ βοή! ἔνοχες! σὲ μᾶς νὰ παραδοθοῦν ἡ κακοῦργες!»

Σὲ τέσσαρα κομμάτια κόβεται ἡ πρώτη καὶ οἱ ἄνθρωποι κρεμοῦν κάθε κομμάτι σὲ κάθε γωνία τοῦ σπιτιοῦ.

Τὴν ὥραν ὅμως ποὺ ὁ κόσμος ἐτοιμάζεται νὰ κάμῃ κομμάτια καὶ τὲς δυὸ ὑπηρέτριες, παρουσιάζεται σὰν ἄγγελος στὸ μπαλκόνι τοῦ παλατιοῦ ποὺ ἦταν κατὰ τὴν αὐλή, ἡ κυρὰ Μαρία.

Ὁ κόσμος ποὺ μ' ἀνοικτὸ στόμα τὴν κυττάζει καὶ τὴν θαυμάζει, ἀκούει πάλι, τὴν ἀγγελικὰ τῆς φωνὴ ποὺ ἔλεε.

2. «Στὴ ψυχὴ μας μέσα κατοικεῖ ὁ θεός, ὁ ὁποῖος σὲ ὄλους μας λέει ποῖα εἶνε ἡ ἀλήθεια· τὴ φωνὴ του αὐτὴ, ἀν' θέλουμε τὴν παντοτεινὴ εὐτυχία μας, νὰ τὴν ἀκοῦμε πάντοτε. Ἡ πρώτη κακούργα γιὰ τὰ τρομερὰ ἐγκλήματα ποὺ ἔκαμε στὸ παλάτι τῆς καὶ παλάτι τοῦ ἀδελφοῦ μου, γιὰ νὰ κάμῃ κακὸ σ' ἐμέ, χωρὶς ἐγὼ ποτὲ νὰ τὴν βλάψω στὸ παραμικρὸ, ἀρκετὰ καλὰ πρὸς παραδειγματισμὸ κάθε ἄλλου ποὺ φεύγει ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ θεοῦ, ἐτιμωρήθη.

Ἀρκετὴ θεωρῶ τὴν τιμωρίαν τῶν δύο ὑπηρετριῶν τῆς, ποὺ δὲν ἄκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ

ἀλλὰ μὲ ὄρκο ἠθέλησαν νὰ κρύψουν τὴν ἀλήθειαν.

Ἄφητε τες νὰ ζοῦν γιὰ νὰ τὲς δείχνει ὁ κόσμος ὅσο νὰ πεθάνουν καὶ νὰ λέει. Αὐτοὺς εἶνε ἐκεῖνες ποὺ μὲ ὄρκο ἔκρυψαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ ἀδελφός μου εἶνε τώρα καλά. Αὔριο τὸ πρωτὶ θέλω κι' ἐπιθυμῶ νάλθητε ὅλοι ἐδῶ στὸ παλάτι τοῦ ἀδελφοῦ μου γιὰ νὰ γιορτάσουμε ὅλοι μαζὺ τὴ μεγάλη γιορτὴ ποὺ τὴν λέγουν «Ἀλήθεια». Αὐτὰ εἶπε καὶ ὅλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος ποὺ μὲ μεγάλη προσοχὴ ἄκουε κ' ἐθαύμαζε τὰ λόγια τῆς ἁγίας ἐκείνης γυναίκας ἄρχισε τώρα λίγος λίγος νὰ φεύγη καὶ καθένας νὰ πηγαῖνι στὸ σπίτι του.

Σὰν ἀστραπὴ μαθητεύτηκαν σ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη μὲ κάθε λεπτομέρεια, ὅσο γινήκανε ἀπ' ἀρχῆς στοὺς δύο αὐτοὺς καλοὺς ἀνθρώπους στὴ Μαρία καὶ στὸν κύρ Γιαννάκη. Ὅλοι τὰ θαυμάζανε, ὅλοι τὰ συζητοῦσανε κι' ὅλοι σὲ ἓνα λόγο τελειῶνανε· πῶς ὅ,τι γίνεται στὸ κόσμῳ ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους, δὲν δύναται νὰ κρυφθῆ ἀπὸ τ' ἄγρυπνο μάτι τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ βραβευθῆ τὸ καλὸ καὶ νὰ μὴ τιμωρηθῆ τὸ κακὸ.

3. Ὁ κύρ Γιαννάκης καὶ ἡ κυρά Μαρία ποὺ μείνανε στὸ παλάτι μόνο μὲ τὸ γνωστὸ μας γεροντάκι τὸν κύρ Γεώργη καὶ μὲ τὸν κύρ Ἀλέκο τὸ γιατρό τοῦ σπιτιοῦ, ἀφοῦ ἔδωκαν κάθε διαταγὴ νὰ ἐτοιμασθῆ τὸ παλάτι γιὰ τὴν αὐριανὴ ἡμέρα, ἄρχισαν νὰ λέει καθένας κάτι τι ἀπὸ τὰ προηγουμένα του.

Ἡ κυρά Μαρία μὲ λεπτομέρεια διηγόντας ὅλα ποὺ νόμιζε κανεὶς πῶς κρατοῦσε στὸ χέρι τῆς χαρτὶ ποὺ ἔγραφε ὅσα τῆς συνέβησαν δύο μῆνες καὶ πλέον μέσα στὸν ἄγριον ἐκεῖνον λόγγο ποὺ γύριζε, ὅσο νὰ φθάσῃ πίσω στὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ τῆς.

Μάλιστα διηγήθηκε πῶς κατῶρθωσε, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ πάντοτε, μιὰ χειμωνιάτικη νυχτιὰ ποὺ χιόνιζε νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ ἓνα κοπάδι λύκους ποὺ σὰν λυσοσασμένοι ἀπὸ τὴ πείνα τοὺς σκούζοντας

διάβαιναν απ' εκείνο τὸ μέρος ποὺ ἔμενε.

Τελευταῖα εἶπε, πῶς ντύθηκε τσοπανόπουλο, πῶς ἔμαθε τὰ καθέκαστα τῆς ἀρρώστειας τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, καὶ παρεκάλεσε τὸν ἀδελφὸ τῆς νὰ μὴ ξεχάσουν οὔτε τὸ τσοπανόπουλο, ποὺ τῆς ἔδωκε μὲ ὄλην του τὴν προθυμίαν τὰ ρούχα του καὶ πῆρε τὰ παλληὰ καὶ ξεσχισμένα δικά τῆς, ἀλλὰ οὔτε καὶ τοὺς δύο πιστικούς ποὺ μὲ μεγάλη τους λύπη τῆς διηγήθηκαν τὴν ἀρρώστια του.

4. Ὁ κύρ Ἀλέκος ὁ γιατρός τους, εἶπε κι' αὐτὸς πῶς ποτὲ δὲν εἴμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ κυρὰ Μαρία θὰ ἦταν ἔνοχη σ' ὅσα τὴν κατηγορήσαν· τὴν δὲ ἀρρώστια τοῦ κύρ Γιαννάκη τὴν ἀπέδιδε σὲ ἄλλη δύναμη, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν περίμενε κάτι τι πολὺ μεγάλο.

Ὁ κύρ Γιαννάκης δὲν ἔλεγε τίποτε, ἔκανε κάτι νὰ πῆ καὶ τσόπενε, καὶ τοῦτο γιατί σκεφτόντανε πῶς δὲν ἔκαμε καλὰ ποὺ παραδέχτηκε χωρὶς πολὺ μεγάλη ἐξέταση, ὅτι ἡ ἀδελφή του θὰ ἦτο ἔνοχη, γι' αὐτὸ κρατοῦσε τὸ κεφάλι του μέσα στὴ παλάμι τοῦ χερσίου του, ποὺ τὸ εἶχε κουμπισμένο στὸ τραπέζι.

«Ἀδελφούλη μου, τὰ ὅσα συλλογίζεσαι δὲν εἶνε ὀρθά, γιατί σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ποὺ παρουσιάζεται τὸ κακὸ γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴ πρόοδο τοῦ καλοῦ, γίνεται ὅ,τι ὁ Θεὸς θέλει» εἶπε ἡ κυρὰ Μαρία, ποὺ κατάλαβε τὴν ἀγωνία τῶν σκέψεων τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ ἀμέσως σὰν κάτι βάρους νὰφυγε μέσα θε ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ κύρ Γιαννάκη κ' ἐφάνηκε χαρούμενος.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ τὸ καλὸ μας γεροντάκι ὁ κύρ Γεώργης ποὺ ἄλλο δὲν σκεφτόντανε παρὰ πῶς νὰ δῆ πάλι τὴν εὐτυχία μέσα στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ του εἶπε μὲ τρόπο σὰν προσευχῆς. «Σ' εὐχαριστῶ Θεέ μου ποὺ μοῦδωκες ζωὴ κ' εἶδα ἐκεῖνα ποὺ πίστευα, ἀξίωσέ με ἀκόμη, ἂν δὲν μὲ νομίζεις βάρους πλέον τῆς γῆς, νὰ ἰδῶ καὶ τὴν καλὴν ἀποκατάσταση

τῆς κυρᾶς μου τῆς Μαρίας». Κ' ἐκύτταξε μέσα στά μάτια τὸν κύρ Ἀλέκο καὶ τὴν κυρὰ Μαρία.

5. Τὴν ἄλλη μέρα ἀπὸ πρωτὶ λίγοι λίγοι ἔρχονται στὸ παλάτι τοῦ κύρ Γιαννάκη οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐκεῖ κοντὰ μέρη γιὰ νὰ γιορτάσουν ὄλοι μαζί τὴ μεγάλη γιορτὴ τοῦ τῆς εἶπε χθὲς ἡ κυρὰ Μαρία, τὴ Γιορτὴ τῆς Ἀλήθειας.

Οἱ ὑπηρέτες τοῦ κύρ Γιαννάκη κ' ἐκεῖνοι ἀπὸ πολὺ πρωτὶ ἐτοίμασαν 20 παχειὰ ἀρνιά καὶ 20 παχειοὺς καὶ μεγάλους τράγους.

Δύο ὥρες πρὸ τοῦ μεσημέρι ἡ αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ εἶχε γεμίση ἀπὸ κόσμο, γέροντες καὶ γρηές, ἄντρες καὶ γυναῖκες, παιδιὰ καὶ κορίτσια.

Τὰ τραπέζα ἀποκάτω ἀπὸ τὰ δέντρα τῆς αὐλῆς στρώθησαν. Ἔβαλαν πρῶτα πρῶτα τὸ ψωμί κ' ἔπειτα ὅτι ἄλλο, τυρὶ κομμένο μέσα στά πιάτα, κρασί μαῦρο καὶ ἄσπρο μὲ μποτίλιες καὶ ποτήρια ἀμέτρητα. Τὰ σπληνάντερα καὶ τὰ κοκορέτσια ἔτοιμα κι' αὐτά, πού ἡ μυρουδιά τους ἐρέθιζε τὴν ὄρεξη καθ' ἑνός. «Ὅριστε, μιὰ μπουκιὰ γιὰ τὴ ληγούρα στὸ πόδι καὶ τὸ μεσημέρι ἔχει ὁ Θεός» εἶπε ὁ κύρ Γεώργης, ὁ ἀγαπητὸς τώρα σὲ ὄλους ἐκεῖ.

«Ὅλοι πέρνουνε τὸ μεζέ τους· ὄλοι κουτσοπίνουν καὶ ὄλοι κάτι λένε. Βρέ! τί μεζέδες εἶνε αὐτοῖ! ὠραιότερο κοκορέτσι, ὠραιότερο σπληνάντερο δὲν φκιαστικε. Τίποτε δὲν τοῦ λείπη, τίποτε δὲν περισσεύει ὄλα ἀνάλογα, πιπέρι ἄλατι καὶ καλὸ ψήσιμο· μὰ τί τυρὶ εἶνε καὶ αὐτό, ὄλο βούτυρο, κι' ὄσο λίγο λίγο ἀρχίσουν ν' ἀδιάζουν οἱ μποτίλιες, τόσο τὸ γλέντι ἀπὸ τοὺς νέους ἀρχίζει νὰ ζωηραίνη.

6. Τὴν ὥραν αὐτὴ ὁ κύρ Γεώργης ἔρχεται τρεχᾶτος σὰν πουλὶ καὶ γεμᾶτος χαρὰ λέει σ' ὄλους ἐκεῖ τοὺς μαζεμένους, πὼς ἡ κυρὰ Μαρία παντρεύεται καὶ πέρνει τὸν κύρ Ἀλέκο τὸν γιατρὸ τοῦ χωριοῦ μας. «Καλὴ ὥρα! καλὴ ὥρα! καὶ ὁ Θεὸς μαζί τους» φωνάζει ὄλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος μὲ χαρὰ καὶ

εὐχαριστημένος και βλέπουν ν' ἄρχωνται στήν αὐλήν ὁ κύρ Γιαννάκης, ἡ κυρά Μαρία χαρούμενη και λυπημένη στή μέση και ὁ κύρ Ἀλέκος. Ὁ κόσμος ὅλος τοὺς καιρῆτιζέει ἀπὸ τὸ χέρι και τοὺς εὐχετα και καλὴ ὥρα και καλὰ στέφανα

Τὸ μεσημέρι οἱ γέροντες και οἱ γρηές, οἱ ἄντρες και ἡ γυναῖκες και ὄσα κορίτσια χωροῦσαν κάθισαν στὰ καθίσματα λόγυρα στὰ τραπέζια, οἱ νέοι και τὰ παιδιὰ κάθισαν σταυροπόδι σὲ στροσίδια κά τῶθε σὲ ὠραίους ἴσκιους. Τὰ ψητὰ, ἄλλα στή σούβλα και ἄλλα στὸ φούρνο, μέσα σὲ μεγάλες ἀπλάδες τὰ φέρνουν οἱ ὑπηρέτες στὰ τραπέζια, πὺ τᾶχουν στρωμένα μ' ὄτι χρειάζεται και τὰ μεράζουν· ἀκολουθοῦν ἡ ὑπηρέτριες μὲ τὲς σαλάτες ἀπὸ τὰ καλλίτερα σαλατικὰ και τὲς μεράζουν κι' αὐτὲς και ὄλοι εἶνε ἔτοιμοι κι' ὄλοι κάτι περιμένουν.

Στὸ κεφάλι τοῦ τραπεζιοῦ κάθονται ὁ παπαῶς τοῦ χωργιοῦ ὁ κύρ Γιαννάκης, ἡ κυρά Μαρία και ὁ Ἀλέκος.

Ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ Παπαῶ πὺ σηκώθηκε ὄρθος κι' ὄλοι ὄρθοι κάνουν τὸν σταυρό τους κι' ἀκοῦν μὲ μεγάλη προσοχὴ τὴν προσευχὴ.

Κάθονται κι' ἀρχίζει τὸ φαγοπότι.

Κανεῖς δὲν θυμᾶται στὸ χωργιοῦ και στὰ ὄλόγυρα μέρη μεγαλήτερη και καλλίτερη γιορτὴ.

Ὡς τὸ βράδυ μένανε τὰ τραπέζια στρωμένα γεμᾶτα φαγητὰ και οἱ μποτίλιες γεμᾶτες κρασί ἄσπρο και μαῦρο.

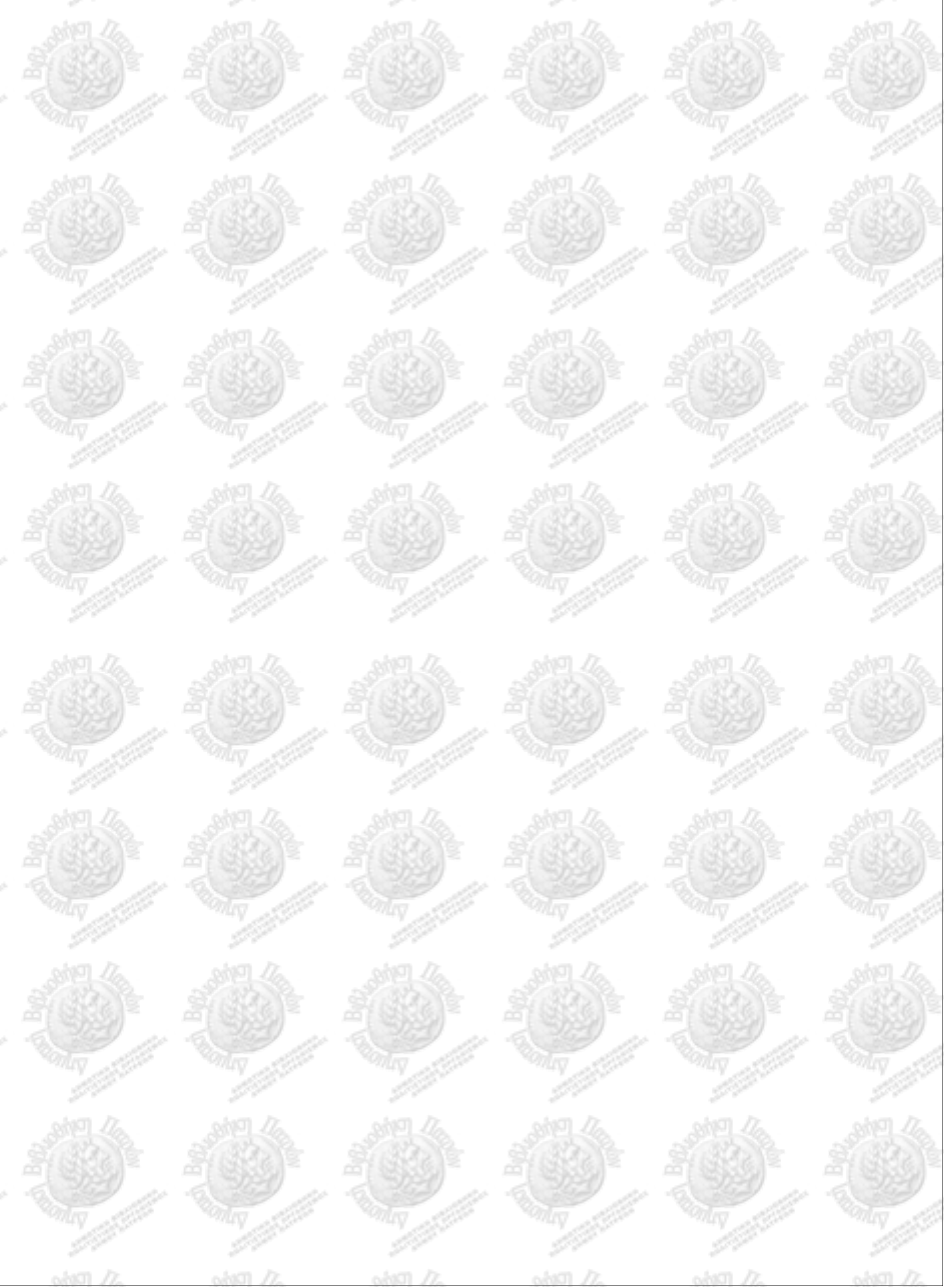
Χόρτασαν τὰ κορίτσια και οἱ νέοι χορό· χόρτασαν ἡ γρηές και οἱ γέροι βλέποντας τ' ἀγγόνια τους σὲ αὐτὴ τὴ διασκέδαση. Ἡ γυναῖκες και οἱ ἄνδρες καθισμένοι στὰ τραπέζια και πίνοντας ἡ γυναῖκες ἀπὸ κανένα καφεδάκι και κουτσοπίνοντας οἱ ἄντρες κανένα κρασάκι κάνουν κι' αὐτοὶ τὸ μέρος τους, ἐπαναλαμβάνοντας τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα τραγούδια, τὰ ὄποια ἐπαινοῦν κάθε μεγάλη ἄρετὴ, πὺ τὰ τραγου-

* 58 *

δοσαν πρώτα οί γυναίκες των.

Μέσα σέ τρείς μήνες κατόπιν παντρεύτηκε ή κυρά Μαρία τόν κύρ Άλέκο πρώτα και έπειτα ή Σοφία ή κόρη τοῦ καλοῦ μας γεροντάκι τοῦ κύρ Γεώργη, τόν κύρ Γιαννάκη, κ' έτσι οί δύο αὐτές γυναίκες πού στολίζονται μέ ὅλες τές ἀρετές έγιναν ἀδελφές.

ΤΕΛΟΣ

АННОТКИ БИБЛИОТЕКИ

